

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCLOVENEK

Za svetlost in svobodo Cerkve

Kar se dogaja zadnje čase na cerkvenokulturnem področju v Julijski Benečiji, kakor Italija imenuje svoje podjarmljene kraje na vzhodni meji, to je resnično sramota za Italijo pod vodstvom Mussolinija kakor za ves kulturni svet, ki se mu to gotovo gabi, ki pa nič proti temu ne stori. Ker se tržaškoprski škof, znan po svojem italijanskem patriotizmu, ni hotel in ni mogel ukloniti vsem diktatom fašističnega poveljstva tržaške province na cerkvenem upravnem polju, zahteva režim od vrhovnega poglavarja Cerkve, da dr. Fogarja po desetih letih pastirovanja kratkoma odstavi. Kako predrzna je taka zahteva, to nam bo jasno, če pomislimo, da jo stavlja na sveto stolico, ki je vedno bila in bo branik krščanske kulture in pravice, tržaški prefekt Tiengo, kojega policijski kvestor je, ko je Tiengo bil na čelu goriške province, dal nalas poškodovati in pomazati italijanske spomenike in napise, da bi spravil domače prebivalstvo v konfinacijo in zapore. Toliko, kolikor se tiče inicijatorja te grde gonje zoper enega najodličnejših italijanskih prelato ob sveti meji nove Italije, kakor ji pravijo — kar pa stvar samo zadeva, jo hočemo nekoliko podrobneje osvetliti.

Da je provincijalno tajništvo tržaškega fašija, podprto od prefekta, pobralo vse čenče, ki jih umazana ali bolna in otročja domišljija rojenih intrigantov splete okoli vsake vidne osebe, in jih je po desetih letih kot čisto resnico prezentiralo javnosti, dočim so bili ti isti faktorji dozda nadvse srečni, če so smeli biti v škofovih prostorih sprejeti, to ima svoj globlji vzrok, ki ga poznavalec razmer v Julijski Krajini ni težko najti. Povejo nam ga statistične številke, ki se tičejo narodnosti prebivalstva tržaškoprške škofije, in ki nam povedo, da je tu slovensko prebivalstvo enako močno ko italijansko — 225.000 Slovanov v okroglem znesku proti 225.000 Italijanom (od teh 167.000 samo v mestu Trstu) — in da se to slovensko prebivalstvo v duhu Cerkve in po njenih kanoničnih pastirskih v svojem maternem jeziku, kakor to tudi konkordat predpostavlja in potrjuje, jamči. Sešema pa je režimu uspelo, da se je jezik domačega slovenskega prebivalstva začel tudi v cerkvi izpodrivati, najprej v tako zvanih dvojezičnih farah, kjer je slovenski element povsod v veliki večini, v zadnjem času pa tudi že po čisto ali vsaj po pretežnem delu slovenskih farah, to je v krkavskem, krškanskem, pičenskem in oprtaljskem dekanatu pa tudi po drugih, vsaj kar se večjih centrov tiče. To se je moglo zgoditi le zaradi velike konivence tržaškega škofa, ki je pač Italijan po narodni miselnosti in sru in ki je na vsej fronti, kolikor se sploh more v najširših mejah moralne še opravičiti, skušal priti nasproti režimu, da bi se preprečila škodljiva trenja in spori, z eno besedo, večje zlo, in da bi se prebivalstvo, kolikor le gre, počasi in brez večjih bolečin in kriz prililico razmeram in novi državi in njenim političnim smernicam, kar je bilo po njegovem mnenju in z italijanskega nacionalnega stališa gotovo patriotično delo. Da pa je kljub temu obenem skušal biti v najstriktnijem smislu pravičen tudi svojim slovenskim vernikom, kolikor je to v tako nacionalističnem in absolutističnem režimu kakor je fašistični, sploh mogoče, in da se je prizadeval obvarovati jih na cerkvenokulturnem polju vsaj najhujših krivic, da se ne bi po raznarodovalni politiki režima sploh oropali svoje naravne pravice do božjega nauka, milosti in tolažbe v domači besedi, ki edino govori sru — tega mu ne sme šteti nihče v zlo, ampak je samo v čast škofu katoliške nadnarodne in univerzalne Cerkve. Saj vemo, da je papež Benedikt XV. sam v javnem pismu odločno obsojil divjanje proti slovenskim duhovnikom in vernikom ter barbarske napade na njihov jezik v cerkvi, ki so jih bili takrat nprizorili talisti načelniki fašističnih pretepaških tolpe, ki danes z vladnega stola tržaške province zahtevajo odstranitev dr. Fogarja s tržaške škofovske stolice, s katere so takrat bili izgnani isti istotako italijanskega nacionalnega škofa Bartolomajsa, ki je rajši šel, kakor da bi se ponižal v njihovo slepo orodje.

Sedaj mora biti pač vsakomur jasno, zakaj je tajnik fašistične stranke za tržaško provinco, Perusino, na pobudo onega prefekta, ki slovenski domači živelj fanatično sovraži in ki bi ga, če bi mogel, najrajši iztrebil, mobiliziral gospoda Segreta, senatorja mesta Trsta, tržaškega župana Salema, poslance, provincijalnega poglavarja in druge odličnjake, ki naj bi kot njegove marijone pritiskali na to zahtevo pečat ljudske volje »najzvestejšega mesta Trsta«, ki pa je po ogromni večini na strani svojega škofa. Zgodilo se je pač to, kar se je sprilo zahrbtnosti, nelojalnosti in brezmaralnosti sedanjega režima despotov, ki jim je izročena usoda tržaške province, moralo zgoditi: da so namreč ti vsako človečnost in resnično kulturo negirajoči in vsako dobro besedo in gesto izrabljajoči provincijalni potentati v črni srjaneh od škofa zahtevali, naj jim po že storjenih koncesijah žrtvuje, konaj še to, kar je v kulturnem življenju na tržaški zemlji rojenega slovenskega prebivalstva še ostalo v domačem jeziku in npravo živega v

Velika ofenziva francoske diplomacije

Vstajanje francosko-ruske zveze

Uspešna pogajanja v Moskvi

Litvinov

Pariz, 23. maja. b. Splošno se je opazilo poročanje francoskih listov o francosko-ruskih pogajanjih. Francosko časopisje je namreč zelo rezervirano glede teh pogajanj. Medtem pa se pogajanja z vsa naglico nadaljujejo tako v Parizu kakor tudi v Moskvi. Včeraj je francoski zunanji minister Barthou dolgo konferiral s francoskim poslanikom v Moskvi Alphandom in je francoski poslanik pri tej priliki dobil nova navodila za nadaljevanje pogajanj. V vladnih krogih priznavajo, da se bodo pogajanja nadaljevala z največjo intenzivnostjo in da se vsled tega lahko tudi v kratkem času pričakujejo veseli uspehi.

Toda francoska javnost ni popolnoma zadovoljna s tako vladno politiko in je v današnjem »Le Journalu«¹ že dvignil svoj glas St. Brice proti temu, da se sovjetska Rusija zopet uvaža v evropski krog. St. Brice piše, da sovjetska Rusija predstavlja tako dolgo nevarnost, dokler bo obstajala možnost, da se združi z Nemčijo v en tabor. Odnosi sovjetske Rusije do Nemčije so se vsled narodnosocialistične zmage v Nemčiji sicer ohladili, toda ne sme se pozabiti, da so sovjeti sklenili s svojimi soslednimi državami nenapadalne pakte. Edino, kar bi se lahko novega pričakovalo od sovjetske Rusije, bi bilo to, da stopi iz lene nevtalnosti v aktivno pomoč za ohranitev miru. Toda pomoč sovjetske Rusije se lahko zamisli samo tako, da bodo sovjeti odposlali svojo rdečo armado v sosledne

To jo pogrešate

kaj ne, če je ne kupite
pravočasno?
mora biti vedno pri hiši!

cerkvi, v domačem in cerkvenem verskem podoku, v cerkveni pesmi, na cerkvenih sprevodih. Saj je to že na več krajih tržaške škofije bilo po italijanskih duhovnikih našemu ljudstvu, na primer v Šmarju v krkavskem dekanatu, naravnost prepovedano in z zaporom po orožnikih sankcionirano. In ker Italijan dr. Fogar tega ni hotel in ni mogel, ker je pravi katoliški škof po volji božji, svetega očeta in cerkve, ki ima nalogo, da uči vse narode in da brani njihova naravna prava in svobodo njihovega verskega življenja, zato se stavlja na sveto stolico nezasišena zahteva po odstavitvi škofa od ljudi, ki jim katolištva samega ni mar in ki so sami izjavili, da ga upoštevajo le toliko, kolikor ga morejo izrabljati v svoje nacionalne strankarske namene, kakor da je katoliška Cerkve pomožen urad za fašizem in za poitalijančevanje ter zaslužnivanje narodov po rimskem orlu!

To je škandalozno stanje, ki se v čast Cerkve, človeštva in krščanske kulture ne sme delj tolerirati. Prepričani smo, da bo zadeva tržaškega škofa odjeknila po vsem katoliškem in civiliziranem svetu, ako že ni. Po pravici bi se moglo katoličanom očitati, da sami pomagajo Cerkvi ponižati in zasužnjevat kot dekloratorjem, ki bi radi svojega duceja postavili za dejanskega poglavarja tudi nad katoliško Cerkve, ako bi vsi katoliki ne priskočili z jasno besedo in protestom na pomoč sveti stolici v obrambo ne samo škofa, ki naj se žrtvuje cesaropapističnim zahtevam fašistične stranke, ampak

Angleška in poljska javnost se že dvigata proti francoskim načrtom, ki vzbujajo tudi doma ostro kritiko in razumljivo bojazen

države. Na tako rešitev pa ne bi nikdar pristali niti Poljska, niti Romunija. Sovjetska pomoč bi bila koristna le takrat, če bi se sovjetska politika popolnoma usmerila v Evropo in bi opustila svoje pustolovščine v Aziji. St. Brice prihaja do zaključka, da sovjetska Rusija ni evropska država in da zato ne more v nobenem primeru vstopiti v čisto evropsko politiko.

Anglija se boji

London, 23. maja. b. Angleški politični krogi so še vedno zelo rezervirani zaradi francoskih poskusov, da se spravi v Zvezo narodov sovjetska Rusija. »Times«, ki velja kot glasilo zunanjega ministrstva, ugotavlja, da Velika Britanija ne bo nikdar direktno pozvala sovjetske Rusije, da vstopi v Zvezo narodov, istotako pa ji vstopa tudi ne bo preprečila. Če pa bi bili samodržci v Moskvi pripravljeni, da sprejmejo pravila Zveze narodov in jih tolmačijo tako kakor druge države, potem bi bila Zveza narodov gotovo pripravljena, da na pravi križ čez preteklost. Vsekakor bi sovjetska Rusija ne smela svojega vstopa v Zvezo narodov smatrati kot sredstvo za zboljšanje svojega zunanje-političnega položaja. Kljub temu pa nihče ne more dvomiti, da zblizanje sovjetske Rusije s Francijo in skozi njo z Zvezo narodov v današnjem trenutku predstavlja ostrino, ki je naperjena proti Nemčiji in Japonski. Vstop sovjetske Rusije v Zvezo narodov bi spravi na dnevni red takoj celo vrsto vprašanj, katerih rešitev ne bi bila tako enostavna. Tu sem spadajo v prvi vrsti vprašanja narodnih manjšin, vprašanje stalnega mesta Poljske v Svetu Zveze narodov in končno še vprašanje priznanja sovjetske unije po Nizozemski in Švici. Kar tiče pakta o nenapadanju in varnosti, ki ga propagira sovjetska Rusija,

izjavljajo »Times«¹ in z njim še več londonskih listov, da Anglija takega pakta ne bi mogla sprejeti. Načrt avtomatskih kazni, ki ga sovjeti danes ponovno predlagajo, je v vseh podrobnostih podoben onemu pred svetovno vojno, ki je bil naperjen proti drugim državam.

Poljska: „Samo čez trupla vsega poljskega naroda!“

Varšava, 23. maja. b. Poljski tisk ne razpravlja preveč o francosko-ruski zvezi, čeprav listi prinašajo vesti v zvezi s tem problemom. Vendar pa se v vsej državi in zlasti v vladnih in političnih krogih opaža ogorčenje radi tega, in se očita Franciji brezprimerna in brezobzirna sebičnost. Razširjajo se izjave uglednih političnih osebnosti, v katerih se pravi, da bi sovjetska armada lahko šla na pomoč Franciji le čez trupla vsega poljskega naroda. Le z mečem v roki bi mogla sovjetska vojska napraviti sebi pot čez poljsko ozemlje, toda poljski narod bo z mečem branil vsako ped svoje zemlje. Lahko se zgodi, da bo Francija, ki je doslej stala na čelu evropske civilizacije, postala njen grobar, če bo v svoji zaslepljenosti pomagala Moskvi do zmage.

Japonska sprašuje

Tokio, 22. maja. p. Japonsko zunanje ministrstvo objavlja, da je prejelo od francoske vlade obvestilo, da njena pogajanja z Rusijo ne vsebujejo nobenih vezov v njeni zunanji politiki. V slučaju vojne med Rusijo in Japonsko — sporoča francoska vlada — bo ostala Francija vsekakor nevtralna.

Jugoslovansko-bolgarska trgovinska pogodba je bila danes podpisana

Belgrad, 23. maja. m. Snoči je trgovinski minister priredil na čast bolgarski delegaciji, ki je vodila pogajanja z našo državo za sklenitev trgovinske pogodbe in veterinarske konvencije, evančan banket, ki sta se ga udeležila poleg članov obeh delegacij trgovinski minister Juraj Demetrović in bolgarski poslanik na našem dvoru g. Kjossevanov. Pogajanja med obema delegacijama so trajala malo časa, saj je bolgarska delegacija prišla v Belgrad šele 6. maja. Trgovinski sporazum in veterinarska konvencija med našo in bolgarsko državo sta bila danes dopolnena parafirana. Nato je šef bolgarske delegacije za sklenitev trgovinske pogodbe med obema državama izjavil častnikarjem: »Glavno je to, da se je sedanjo trgovinsko pogodbo odstranilo nepogodbno stanje, ki je vse do sedaj trajalo med Bolgarijo in Jugoslavijo. V tem oziru bo sedaj nastopila čisto nova doba.«

Šef delegacije za sklenitev veterinarske konvencije med obema državama pa je izjavil, da lahko vsem in vsakomur izjavi, da sklenitev teh pogodb ni rezultat medsebojnega razumevanja kot članov

komisije, ampak rezultat prijateljskih odnosov, ki vladajo med Jugoslavijo in Bolgarijo. Trgovinski sporazum in veterinarska konvencija med Jugoslavijo in Bolgarijo bosta podpisana jutri.

Po novi trgovinski pogodbi dopušta Jugoslavija uvoz kamena v kockah, čevlji iz žgane ilovice, oljnatih semen, raznih semen, gumijastih opank, grobeja sukna itd. Bolgarija pa bo po novi trgovinski pogodbi dopustila uvoz suhega lesenega destilata, emajlirane posode, mlinskih kamnov, grelcev (radijatorjev), mavca, očetne kisline, acetona za brušenje po ugodnih carinah. Veterinarska konvencija pa predvideva olajšave za transport bolgarske živine in mesenih izdelkov. Predstavniki bolgarskih in jugoslovanskih državnih železnic se vodijo pogajanja glede direktnih železniških tarif. Nadalje se predvideva tudi sklenitev konvencije o kliringu med obema državama, ki bo istotako mnogo doprinesla k povečanju izvoza iz Jugoslavije v Bolgarijo in obratno. Datum, ko stopi v veljavo nova trgovinska pogodba, še ni določen, verjetno pa je, da postane veljavna že s 1. julijem letos. Nova trgovinska pogodba je predvidena za dobo dveh let z enoletnim odpovednim rokom pred iztekom pogodbe, v izrednih slučajih pa se pogodba lahko odpove tudi 3 mesece naprej.

★

Masaryk bo danes tretjič izvoljen

Praga, 23. maja. p. Vsa Praga je danes v svečanem razpoloženju. Iz vse države je prispelo na desetisoče izletnikov, ki so se poslužili voznih olajšav. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno in na več krajih so igrale godbe podoknice. Za jutrišnje sejo parlamenta vlada veliko zanimanje, toda razen za poslance, senatorje, diplomate in častnike je na razpolago malo mest v veliki dvorani na Hradčanih, ki jo imenujejo Vaclavsko. V dvorani sami se vrše še zadnje priprave za jutrišnji svečani državni akt. Po izvolitvi predsednika Masaryka bo le-ta sprejemal poklonitvene deputacije ter si ogledal vojaško parado, nato pa obhod ljudstva. Značilno je, da so tudi nekatere nemške stranke za izvolitev Masaryka poleg koalicijskih strank. Proti izvolitvi Masaryka bodo glasovali le komunisti ter nemški narodni socialisti, ki pa predstavlja skupno v parlamentu ter senatu le prav majhen delež poslancev in senatorjev.

Volitve v Grčiji

Atene, 22. maja. p. Danes je predsednik grške vlade Caldaris, kot pravi oficijni komunik, predložil zbornico osnutek zakona o reorganizaciji grške vojske. Nadalje je predložil tudi spremembo volivnega zakona, s katero se uvaža v grško politično življenje večinski sistem pri volitvah in bodo na podlagi tega izvedene v septembru nove volitve.

Vsak dan Ti pomaga
zoper zobni kamen

SARGOV

KALODONT

Eden, ki bi rad zrušil sovjete ...

ali fantazije voditelja ruskih emigrantov-fašistov Boldzjanskoga

Pariz, 23. maja. AA. Po vesteh iz Mandžurije je tja prispel voditelj ruskega fašističnega gibanja v USA Anastaz Boldzjanski, ki namerava organizirati ruske nacionalistične čete in ustanoviti rusko narodno delavsko stranko med Rusi, ki žive v Mandžuriji, da strmoglavi sedanji sovjetski režim v Rusiji. Boldzjanski je izjavil častnikarju, da razpolaga v te svrhe s 50 milijoni dolarjev in upa, da se mu bo posrečilo izvesti ta načrt v vsej Rusiji s pomočjo neke velesile, ki bi imela v kratkem stopiti s Sovjeti v vojno. Ko bo ta velesila, v katero polagam

svoje največje nade, je dejal Boldzjanski, napovedala vojno Sovjetski Rusiji, bodo naši agitatorji, to je agitatorji ruskega fašizma, v velikem številu vdrli na sovjetska tla in skušali dvigniti prebivalstvo k »slabi zoper današnji režim v Sovjetski Rusiji. Prebivalstvu bomo obljubili boljše mezde, krajši delovni čas, obnovo osebne lastnine in znižanje cen sirovin. Po mnenju Boldzjanskoga bo moči ta načrt ruskim fašistom v najkrajšem času izvesti po zaslugi sedanje napetosti na zapadnih in vzhodnih mejah Sovjetske Rusije.

Politične iz Avstrije

Neprestani atentati hitlerjevcev

Dunaj, 23. maja. b. V Avstriji skoraj ni dne, ko ne bi bilo izvršenih nekaj atentatov narodnih socialistov. Doslej je bilo izvršenih nekaj sto aretacij. Kakor se čuje, so v noči od ponedeljka na torek v Braunau na Inni položili atentatorji na električni transformator ekrazitno bombo, ki je transformator dvignila v zrak. V bližini tega transformatorja se nahaja kopališče, kjer so skoraj vse kabine zaradi eksplozije uničene. Popokale pa so tudi vse šipe na sosednjih poslopjih. Pol ure pozneje je eksplozirala močna ekrazitna bomba na napravi mestnega vodovoda. Eksplozija je bila naravnost strašna. Vsa naprava je uničena in znaša škoda samo tukaj 75.000 šilingov. Policija je izvedela, da je razpisana nagrada 3000 mark onemur, ki bo prvi razobesil zastavo s ključastim križem na poslopju zveznega kanclerstva na Dunaju.

Dunaj, 23. maja. b. Bivši nadvojvoda Evgen je odpoval davi ob 6.30 iz Basla v Avstrijo. Ob 1 popoldne se je peljal skozi Innsbruck, ne da bi se ustavil. Kakor sporočeno, je izjavil, da prihaja

v Avstrijo popolnoma privatno, zaradi česar mu monarhisti niso priredili nobenih svečanosti sprejemov. Bivši avstrijski nadvojvoda Evgen ostane danes na Dunaju, nato pa odpojuje v Gumpoldskirchen, kjer se nastani v palači nemškega viteškega reda.

Frauenfeld, vodja avstrijskih hitlerjevcev je pobegnil

Dunaj, 23. maja. b. Korbiro poroča, da je vodja avstrijskih narodnih socialistov Frauenfeld, ki je bil pred kratkim izpuščen na svobodo, kljub temu, da je prisegel, da ne bo zapustil avstrijskega področja, sedaj pobegnil v Nemčijo.

Berlin, 23. maja. p. DNB poroča: Danes dopoldne je prispel v Monakovo vodja avstrijske narodnosocialistične stranke Alfred Frauenfeld obnem z deželnim inspektorjem stranke za Nižjo Avstrijo Neumannom. Jutri zvečer ob 22 bo imel v monakovskem radiju predavanje o Avstriji.

10 mesecev brez plače

Belgrad, 23. maja. m. Iz Bogovine poročajo, da je v tamkajšnjem rudniku, ki je last industrijskega Milana Savića iz Zaječarja, bila stavka, ker lastnik rudnika ni izplačal delavstvu že pet mesecev nobenih mezd, nekateri pa celo že deset mesecev niso prejeli svojega zaslužka. Lastnik rudnika pa je delavstvu celo izjavil, da jim ne namerava izplačati zaostalih mezd. Kakor se čuje, bo rudnik prodan na dražbi.

Osebnosti

Belgrad, 23. maja. m. Za upravnika državne bolnišnice za duševne bolezni v Ljubljani-Studenec je postavljen v 3. pol. skupini 2. stopnje dr. Franc Gerlovič, doslej upravnik državne bolnišnice v Kovinu. Za asistenta splošne državne bolnišnice v Ljubljani pa je postavljen v 6. pol. skupini dr. Mihael Kamin.

Belgrajske vesti

Belgrad, 23. maja. m. Večraj popoldne je izvršil samomour ravnatelj tukajšnje podružnice Assicurazioni Generali, Stefan Rajčević. Vzrok samomoura ni znan.

Belgrad, 23. maja. m. Davi se je na Boulevardu Osvobođenja vrgla pod drveči tramvaj uradni ministar za socialno politiko in narodno zdravje Ljubimka Jungović, ki je bila na mestu mrtva.

Belgrad, 23. maja. m. Jutri med 12 in 1 se na povratku iz Aten ustavi na zračnem letališču predsednik pruske vlade in nemški letalski minister Göring.

Požar v Trebnjem?

Ljubljana, 23. maja.

Potniki, ki so dospeli z večernim dolenskim potniškim vlakom v Ljubljano, pripovedujejo, da so pri Trebnjem opazili silen požar. Gori v Nemški vasi in je užgala strela. Nad vso Dolensko razsaja silna nevihta.

Tragična smrt mesarskega mojstra Tršana

Ljubljana, 23. maja.

Daleč naokrog znana gostilna »Koroški dom« na Poljanski cesti je bila danes pozorišče tragičnega dogodka, katerega žrtev je postal komaj 37 let stari mesarski mojster Franc Tršan. Na njem so že dalj časa opazili znake hude duševne depresije, ki se je stopnjevala z vsakim dnem in danes priklopila do vrhunca. Franc Tršan, ki je imel »Koroški dom« v najemu, je popoldne odšel v svojo sobo in na vprašanje odgovoril ženi, da gre spat. Ko je žena okoli 5 v hudi slutnji pogledala skozi okno pritične sobe, je na svojo grozo opazila, da leži njen mož v krvi na postelji. Priklicala je ljudi, ki so pohiteli v sobo — in tam se je nudi njihovim očem pretresljiv prizor: Tršan je zeval na prsih globoka rana, zraven nje pa je ležala gosta mlaka krvi in v njej dolg mesarski nož, katerega si je nesrečni Tršan zasedil v srce. Njegova smrtna borba je morala biti strašna, ker je imel še toliko moči, da je nož spet potegnil iz rane.

Kmalu po 5 je prispela na pozorišče tragičnega dogodka policijska komisija, ki sta jo tvorila dr. Avramovič in policijski uradnik Kotle. Ugotovili pa je mogla samo smrt. Tršanovo truplo so zvečer prepeljali v mrtvašnico.

se ni pomenila najslabše. Marsikaj so kuhali na juhi tudi plevel, če so izostale posiljave iz zaledja. Seveda so cepali vojaki kakor muhe jeseni. Nobena izmed 48 brigad VI. armade ni imela nad 1400 moč, dočim bi moral znašati predpisan stalež po 12.000! Strelivo, ki so ga dobivali topničarji, ni bilo za nobeno rabo. Strupeni plini niso zastupili nobenega italijanskega vojaka. Med tem so se kopali črni častniki v bližnjem zaledju v vinu. Glavno poveljstvo, ki ga je vodil general Konrad, je naravnost z Dunaja najdražje plesatke in pevke. Splošno nezadovoljstvo je povzročilo aprila 1. 1918 izbruh obupa in val slučajne otemnelosti duha. Neki hovec je poskušal razmesariti Ludendorfa z ročno granato v upanju, da bo to končalo vojno. Ludendorf ga je dal ustreliti tri minute po napadu v svoji narzoznosti... Kot ogrski državljani dviga nadvojvoda v nebesa požrtvovalnost in pogum zvestih madžarskih vojakov. Zato neusmiljeno obsoja nadutost, sebičnost in neiskrenost Viljemovih generalov, ki so smatrali avstro-ogrsko vojsko zgolj za »klavna živali«. Izmed nasprotnikov hvali nadvojvoda posebno Francoze kot »vzglad plemenitega sovražnika«.

Tako pojmuje lažjem hrščanstvo

Ogaben napad na tržaškega škofa

Zgodovina italijanske politike še ne pozna tako ogabne gonje

Fašistični tisk je te dni navalil na tržaškega škofa dr. Alojzija Fogarja z brutalnostjo, ki si je ni privoščil niti na račun goriškega nadškofa dr. Franciška Sedeja. Gonjo je pričel »Il Popolo di Trieste«, kot organ fašistične stranke na Trzaskem in iz bojazni, da bi ga v Rimu ne klasificirali za premalo fašističnega, mu je sledil v razdalji enega ali dveh korakov — enega ali dveh dni zidovski »Il Piccolo«, ki je doslej kazal vsaj nekaj rezervarnosti nasproti katoliškemu škofu.

Po dogovoru, da tisk izvede napad in tako pripravi v Rimu ugodna tla za odstranitev škofa Fogarja, ni bilo fašističnemu tisku, ki se je s svojimi klevetami že proslavil pred vsem svetom, težko najti povoda za svojo gonjo. Dne 18. aprila je tržaško sodišče obsedilo nekake Arturja Stefanija radi raznih poneverb pri rudniku »Arso« (v Istri). Ta Stefani se je po zatrdilu fašističnega tiska med razpravo hvalil, da je tržaški škof njegov dober znanec.

O tem procesu je na kratko poročal »Piccolo« dne 20. aprila, a nikakor ni imenoval v tej zvezi tržaškega škofa. Šele šest dni nato, to je 26. aprila, je prišel »Il Popolo di Trieste« na dan s »senzacijo«. Trdil je, da se je med procesom dokazalo, da je Stefani poslal v Rim na neko oblastvo dve poročili o političnem položaju na Goriškem; list ne omenja, katero je bilo to oblastvo. Med procesom je Stefani trdil, da je zbiral informacije o položaju v Julijski Krajini za notranje ministrstvo. V tem članku je »Popolo di Trieste« prvič omenil osebo tržaškega škofa v zvezi s Stefanijem. — Točno dva dni nato se je oglasil »Piccolo«, glasilo senatorja Mayerja, fašista najčistje krvi. »Piccolo« je pisal že drugače, in sicer bistveno drugače; saj je trdil, da se je Stefani samo skušal skriti »za svoje patrona, ki zavzemajo visoke socialne in cerkvene položaje. Kljub temu je »Piccolo« napadel tržaškega škofa, češ, da daje tržaška škofija navodila duhovnikom v smislu, naj bodo nasproti državi rezervirani, previdni in nezaupljivi. Čeprav ni list imenoval škofa osebno, je bilo jasno, da je napad meril nanj.

»Il Popolo di Trieste« je 8. maja končno odkril karto. Razburil ga je očividno nastop tržaškega kapitulja, katoliške akcije in drugih organizacij, ki so v ostrih resolucijah dali duška svojemu zgranzanju nad podlostjo fašističnega tiska. »Vita Nuova«; katoliški list v Trstu, je odločno zanimal podkinita fašističnega tiska glede oseba tržaškega škofa. Vse te organizacije so se izrazile solidarne s svojim škofom, češ, da ne gre samo za žalitev škofa samega, temveč tudi vse duhovščine in katoliške cerkve same. »Il Popolo« je ponovil prejšnje obdolžitve in še dodal, da je Arturo Stefani delal na to, da bi odcepil Julijsko Krajino od Italije in tako težil za smotrom, »ki je smoter vseh protitalijanskih listov onstran meje in terorističnih orjunaških tolp«. Če se že Stefanijevo blato ne more prijeti visoke osebnosti tržaškega škofa, naj bi pomagale te denunciacije! Omembe vredno je, da omenja list še posebej, da je bil Stefani Faiduttijev pristaš v Gorici, v času, ko je tržaški nadškof počeval v Gorici; prav ta namigavanja v zvezi s trditvijo, da je g. Stefani poslal dve poročili o političnem položaju na Goriškem v Rim, kažejo tudi na drugo izhodišče napadov na tržaškega škofa, ki ni identično s forumom fašističnih oblastnikov v Trstu.

Drugi »greh« tržaškega škofa Fogarja, ki ga navaja »Popolo di Trieste«: Koledar družbe sv. Mohorja v Celju nasteva med »vladikami Slovencev« poleg nadškofa Jegliča, škofov Rožmana, Karlina, Tomažiča in celovškega škofa Hefferja tudi tržaškega škofa Fogarja. (Očividno gre za škofe, pod katerimi žive katoliški Slovenci, ki so zalibog razdeljeni med tri države.) »Il Popolo di Trieste« trdi, da je to dokaz, da smatrajo v Jugoslaviji tržaškega škofa za slovenskega škofa, to je za škofa, naklonjenega slovenski manjšini. Če je torej msgr. Fogar slovenski škof, potem je tržaški škof msgr. Bartolomasi; edino msgr. Bartolomasi je škof Trsta, italijanskega mesta, in škof tržaških Italijanov. Zato naj se msgr. Bartolomasi vrne v Trst. (Msgr. Bartolomasi je bil prvi italijanski škof, po okupaciji Trsta. Po nekaj letih se je svojemu mestu odpovedal, češ, da je zanj pretežavo in predelkatno; v jeseni leta 1923 je bil postavljen za tržaškega škofa msgr. Fogar.) »Popolo di Trieste« je priobčil tudi faksimil s strani Mohorjevega koledarja, na kateri je natpisano ime »tržaškega škofa Fogarja. List je torej jasno povedal, da zahtevajo fašisti odstranitev škofa Fogarja iz Trsta.

Clanek fašističnega organa »Popolo di Trieste«, ki je izšel v nedeljo 6. maja, je v celoti priobčil »Il Piccolo« v opoldanski izdaji 7. maja. Naslednjega dne je končno udaril še »Il Piccolo« na lastno roko. »Piccolo« trdi, da sta minuli najmanj dve leti, odkar je tudi on spregledal — torej prav nič ne zastaja za »Popolom!« — in moral ugotoviti, »da se je dr. Alojzij Fogar po smrti starega lojalnega sovravnika Italije v Julijski Krajini, msgr. Franciška Sedeja, vdal služijam, čuteč se oblast, vzvišeno nad vsako kritiko od strani predstavnikov države, da je izgubil nadzorstvo nad svojimi dejanji in svojimi mislimi, da je pričel dajati ponosne polemične sodbje ter proglašati vodila in nauke, v smislu katerih bi bila Italija danes tostran Soče samo nezajeljen gost avtonomistične republike pokojnega Faiduttija, republike, ki bi ji bil Arturo Stefani državni kancler!« Clankar očita škofu Fogarju, da se smatra za politično potenco nad vsemi zakoni in da sčeti duhovnike, ki se skrivaj upirajo Vatikanu; tako tiste, ki grozijo, da prestopijo k pravoslavju, če se ne bo zgodilo to, kar oni želijo. Škof Fogar je hud nasprotnik italijanskih oblastev in Italije sploh. V dokaz za to trditve navaja »Piccolo« govor, ki ga je imel tržaški škof pri Sv. Justu pred dobrovoljci in v katerem je zanikal popolno in končno pravico Italijanov nad Trstom. Škof ni hotel blagosloviti doma bojevnikov. Dne 3. januarja je imel pred tržaškimi bogoslovci, ki študirajo v goriški bogoslovniški govor, v katerem je bogoslovce svaril pred izrodki nacionalizma, v katerem je nadalje izrazil simpatije za zatirane Slovence, ožigalski fašizem, kritiziral korupcijo. Končno je zagrozil bogoslovcem, da jih bo izključil iz semenišča, ako bi iz njegovega govora kaj izpovedali policiji. Nadalje je omenil, da mora vse italijanski tisk molčati, niti »Osservatore Romano« ne sme pisati, kar bi hotel, in tudi on sam ne more povedati javno, da je v njegovi škofiji vendar 200.000 Slovanov. Njegova dolžnost je, da se zavzame tudi za slovenske vernike, bogoslovci se morajo z razumevanjem težnje slovenskih vernikov pripravljati na dušno pastirstvo med Slovani v Julijski Krajini. [To vsa seveda piše »Piccolo« in servira svojim bralcem kot čisto resnico.] Tržaški škof Fogar ni hotel blagosloviti Oberdankovega spomenika. Nekemu Oberdankovemu sorodniku je dejal, da gre za proslavo atentatorja ki se je katoliška cerkev, ki obsoja umor, ne mora udeležiti.

»Piccolo« dostavlja, da nastajajo med Cerkvijo in državo res tu pa tam kočljiva vprašanja; to a škof Fogar jih ni hotel rešiti, temveč jih je vselej zaostrel, tako, da so se morali zgrazati tudi tržaški meščani. Ako bi pokazal košček dobre volje — bi bil kljub raznim teološkim zadržkom blagoslovil Oberdankov spomenik in dom bojevnikov. Vsi moralni, politični in teološki pomisleki mu pridejo prav, ker pač ne ljubi zgodovine Italije in ker bi ob vsaki priložnosti rad dopovedal, da so sedanje italijanske meječasne.

Dne 16. t. m. je pokrajinsko tajništvo fašistične stranke izdalo poročilo, da so se pri fašističnem tajniku zglasili tržaški poslanec Cobolli, Giunta in Coccani, senatorja Segre in Banelli, nadalje župan Salemi ter še dva tržaška fašistična predstavnik, ki so se vsi v pogledu na novejših časopisnih objav glede ravnanja nekaterih krajevnih cerkvenih oblastev izjavili solidarne s fašističnim tajnikom. (Kakor že omenjeno, je pričel najprej napadati tržaškega škofa prav oficijelni organ fašistične stranke.) Ta komunikacija je objavila tudi poluradna agencija »Stefani«. To je bilo znamenje za napad vsem fašističnim listom. Značilno je, da je silno ostre komentarje pričel prav »Popolo di Italia«, ki ga smatrajo za vrhovno glasilo vsega fašističnega gibanja in v katerega piše tudi Mussolini. Ta komentar je tudi posnela dolga vrsta drugih listov.

»Piccolo« je v novem članku še poročal, da je škof Fogar izključil iz bogoslovja nekake Knafelz-Muratorijs, češ, ker je izdal fašističnim oblastem škofov nagovor tržaškim bogoslovcem v Gorici dne 3. januarja. »Piccolo« se je še spravil na rektorja goriške bogoslovne šole, Brumata, na bogoslovne profesorje Musizza, Torosa, Tulla in Pavlico ter na podvratnika Rutarja; vsi vzgajajo bogoslovce proti Italiji in strahujejo italijanske bogoslovce. Zaključil je z »razkritjem«, da ustvarja razpoloženje proti državi in proti Cerkvji med prebivalstvom tržaške pokrajine triumirat: msgr. Ukmar, referent za semenišče, g. Milanović, kaplan pri Sv. Ivanu, in g. Šček, župnik v Avberju na Krasu.

Ugotoviti je treba z naše strani, da je bilo dan znamenje za napad v oficijelnem organu fašistične stranke in da je ves italijanski tisk pod strogo državno cenzuro, da se torej nič ne natise brez vednosti vsaj krajevnih državnih oblastev. Ta torej nosijo odgovornost za tako nedostojne napade na katoliškega škofa, kakršnih nismo bili vajeni brati v italijanskih listih niti za časa neurejenega razmerja med Cerkvijo in državo, med Vatikanom in Italijo, v času, ko je še obstajalo »rimsko vprašanje«. Z dosedanjimi koncesijami v slovenskih farah tržaško-koperske škofije fašisti očividno niso zadovoljni in hočejo še več. Ni jim dovolj, da je prav v zadnjih letih izginil slovenski, oziroma hrvaški jezik iz mnogih slovenskih far, da se je pod njihovim pritiskom tudi za časa škofovanja škofa Fogarja nadaljevalo poitalijančevanje cerkve v tržaško-koprski škofiji, da se je v številnih drugih uvedla v cerkve dvojezičnost, da so se morale opustiti procesije s slovenskim petjem tudi v takšnih farah, ki so izključno slovenske, da so se iz pre mnogih slovenskih far v tržaško-koperski škofiji morali umakniti slovenski duhovniki in da so za njihova mesta prišli italijanski. Z vsemi temi koncesijami, ki so hudo zadele slovenske vernike, še fašisti in fašistični oblastniki v Julijski Krajini niso zadovoljili in zahtevajo glavo škofa samega, ki je poleg vsega sam Italijan in ni svojega italijanstva nikdar skrilval ne pod Avstrijo ne danes pod Italijo. Kakor jasno piše neki fašistični list, nočejo fašisti v Trstu škofa, ki je reševal delikatna versko-politična vprašanja s kompromisi, pač pa cerkvenega dostojanstvenika, ki bi samo nosil insignija najvišjega dušnega pastirja v deželi, a bi v resnici ne predstavljaval vsesilne rimeke cerkve in bi ne izvajal njenih načel, temveč bi postal slepo orodje ambicij fašističnih satrapov. Mar je tem za resnično razpoloženje širih mas vernikov, ki jim tare duha silna beda in neprestano skikaniranje teh političnih karierstov, nasproti državi in Cerkvji!

Prav ti karieristi so iz osebnih ambicij in očividno s podporo lokalnih državnih oblastnikov ustvarili okoli sebe tržaškega škofa nprotrebo vprašanje, ki sega daleč čez ozke meje tržaško-koperske škofije in predvsem katoliškim svetom postavlja na tehtnico vrednost konkordata samega, ki priznava škofom kot predstavnikom Cerkve določene pravice in tudi primerno častno mesto med državljani kraljevine Italije. Ne dvomimo niti za hip, da bi se Vatikan ne zavzel za nedotakljivost konkordata tudi v tem pogledu.

★

Nemška katoliška mladinska društva ne klonijo - ne padajo

Berlin, 23. majnika. TG. Na razne trditve narodnosocialističnih krogov, da je članstvo katoliških mladinskih društev padlo od 5 milijonov na komaj 400.000 zaradi bega mladine v hitlerjevski tabor, je danes vrhovno vodstvo katoliških mladinskih društev objavilo uradno ugotovitev, da članstvo nikdar ni presegalo 1 milijona 480.000 in da štejejo mladinske organizacije danes še vedno 1 milijon 100.000 organiziranih in plačujočih članov.

Iz Bratislave poročajo, da je ondolna pokrajinska vlada odredila, da se javnih procesij na Telovo katoliške mladinske organizacije ne smejo udeležiti, če bi njihovi člani bili oblačeni v uniforme ali nosili zastave ali sploh nastopali v strnjjenih skupinah.

Vatikan, 23. maja. c. Sv. oče je danes sprejel v avdienco msgr. Berninga, škofa iz Posaa; a. Msgr. Berning je eden izmed treh nemških škofov, ki se pogajajo z nemško vlado za izvedbo konkordata.

Hamburg, 23. maja. TG. Narodnosocialistična stranka poroča uradno, da je s sreejala iz Kitaja, d ondotnih Nemcev in Kitajcev, ki z Nemčijo simpatizirajo, 185.000 kitajskih srebrnih dolarjev, ki darilo za propagandne svrhe in za podporni sklad za brezposelne.

Komunizem na Češkem

Praga, 23. maja. b. Policija vodi preiskavo zaradi komunistične propagande v srednjih šolah, ki je bila odkrita pred nekaj dnevi. Ugotovilo se je, da so nekateri srednješolci dobivali propagandni material od komunističnega poslanskega kluba in da so zaradi tega učenci in učenke mnogokrat prihajali v klubske prostore komunističnih narodnih poslancev v parlamentu, kjer je bila neke vrste centrala za propagando komunizma v srednjih šolah. Zaradi tega pišejo današnji »Narodni Listy«, da s razpusti komunistična stranka.

Dunajska vremenska napoved: Južne Alpe: spremenljivo oblačno z nevihtami.

Utrinki

VOJNI MANEVRI

Ze za časa angleškega kralja Jurija II. je na Angleskem izšel zakon, ki poznaje goljufije pri volitvah. Na podlagi tega zakona je kandidat, ki je radi korupcije izgubil kak glas, mogel dobitnega, ki je to povzročil, tožiti in obsojenec je moral plačati ogromno vsoto 500 funtov; s takim strojem zakonom je hotela Anglija zagotoviti čiste volitve.

Po nekaterih državah, kakor n. pr. v Italiji, pa takini zakoni niso več potrebni, ker je vse tako plemenito narejeno, da so volitve postale sploh — nepotrebne.

VOJNI SPOMINI NADVOJVODE JOZEFA

Nadvojvoda Jožef, ki biva na posestvu Gödöllö blizu Budimpešte, je objavil vojne spomine. Knjiga vsebuje več pretresljivih poročil. Med vojno je bil nadvojvoda poveljnik VI. avstro-ogrsko armade na italijanski fronti. Popisuje srhohito pomanjkanje resnega močva. Prav za prav so uživali vojaki samo krap, ki so ga »zabellili« s papriko in posušeno zelenjavo. Ta voda ni zaslužila imena juhe, a

Mednarodni šahovski turnir v Budimpešti

Mojster Vasja Pirc o turnirju

Maribor, 23. maja.

Mednarodni šahovski turnir v Budimpešti, ki se je končal ob binkošnih, nam je prinesel lepo zadoščenje. Mladi šahovski mojster Vasja Pirc je zasedel v končni razpredelbi častno drugo mesto. Ob svojem povratku v Maribor je pripovedoval g. Pirc Vašemu poročevalcu svoje vtise iz turnirja. Iz razgovora posnemamo:

»Turnir je priredil šahovski klub v Ujpeštu ob svoji 25-letnici. Ujpešt leži 12 km od Budimpešte. Je izrazito industrijsko mesto z velikimi tovarnami. Tudi turnir se je vršil v tovarni — prav za prav v palači tovarne žarnice »Tungsram«, ki zaposluje okoli 9000 delavcev ter je zgradila svojim uradnikom za sportne in zabavne prireditve krasen dom. V tem domu smo igrali. Radi oddaljenosti od Budimpešte je vzbujal turnir med občinstvom manjše zanimanje; pa vendar smo imeli dovolj kibicev, med njimi znane mojstre Canala, Maroczija, dr. Vajdo. Veliko pozornost nam je posvečalo časopisje, ki je o turnirju obširno poročalo. Tudi od oficijelne strani smo bili deležni pozornosti; turnir je otvoril poseben zastopnik prosvetnega ministra.

»Ste li bili z organizacijo turnirja zadovoljni?«

»Ne povsem. Ni bila baš vzorna. Prvič — igrali smo v industrijskem predmestju — da že okolica ni mogla vplivati dobro na razpoloženje. Turnir se je vršil v dvorani, kjer je pol ure prej obedovalo na stotine ljudi; jedva so jo pospravili, smo že začeli z igro. Tudi stanovali smo v Ujpeštu, ker je bilo do Budimpešte predaleč.«

»In udeležba?«

»Bila je zelo močna. Predvsem se je udeležilo turnirja veliko mladih mojstrov. In značilno — vseh prvih šest mest so zasedli mladi. Stari mojstri — dr. Vidmar, Tartakower in Grünfeld so zaostali, kar pa je menda slučaj, ker so vsi trije igrali pod svojo običajno formo.

Startala sva oba z Vidmarjem dobro ter sva prve partije dobila. V sredi turnirja sem popustil, v zadnjem delu pa sem zopet prišel v formo.

Prva senzacija turnirja — Flohr, visok favorit, je slabo igral. Nobene posebno dobre partije ni imel in z lahkoto smo z njim remizirali. Druga senzacija je Friedman. S Flohrom si delita 3. in 4. mesto, pa Friedman tega plasmana ni zaslužil. Dobival je partije z grobnimi napakami nasprotnikov (tudi pri meni in dr. Vidmarju). Eliskases je razočaral. Pač pa je igral Stahlberg zelo močno ter bi bil zaslužil boljše mesto.

S seboj sem zadovoljen. Imam 7 zmag, 7 remisov in 1 poraz. Le za pol točke sem za zmagovalcem Lilienthalom, ki ima istotoliko zmag, pa nobenega poraza.

»Pa dr. Vidmar? — je res njegova zvezda v zatonu — kakor smo čitali v nekem poročilu ob zaključku turnirja?«

»Nikakor! Njegov rezultat ni realen. Dr. Vidmar je bil v začetku v izborni formi, igral je močne partije ter je zlasti Grünfelda premagal v sijajnem stilu. Potem pa je obolel in zdravnik mu je celo odsvetoval nadaljnjo udeležbo. Kljub temu je nastopil, videlo se je pa takoj, da je radi bolezni znatno popustil. Prepričan sem, da bi bil v nasprotnem slučaju dr. Vidmar med prvimi. Na prihodnjem turnirju bo svoj velik sloves gotovo opravičil.«

»Kdaj nastopite zopet?«

»Še ne vem. Gotovo na turnirju v Mariboru, ki bo za časa Mariborskega tedna. Morda tudi na turnirju v Moskvi, ki bo eden največjih, kar jih je bilo doslej. Dr. Vidmar je v Moskvo že povabljen. Jaz vabila še nisem dobil. Drugih večjih turnirjev zaenkrat še ni na vidiku.«

Izpred ljubljanskega sodišča

Sleparije s ponarejenim kokainom

Ljubljana, 23. maja.

Pred malim kazenskim senatom se je danes razvijal prav senzacionalen proces o sleparijah s ponarejenim kokainom. Posledica je bila, da je policija na zahtevo državnega tožilca še dopolnila aretirala in zaprla Ljubljancina Lovra Sitarja, ki je prav tako zapleten v to afero, in da je mali senat na zahtevo državnega tožilca odredil preiskovalni zapor proti dvema obtožencema, ki sta bila doslej na svobodi, a sta tudi glavna obdolženca. Državni tožilec dr. Felbacher je obtožil 8 oseb zločinstva sleparije odnosno samo prestopka ter prestopka krivega pričevanja. Obtoženi so bili:

Torkar Rudolf, 26 letni trgovski potnik, popreč nameščen v državni službi, Završan Franc, 23-letni bivši dijak, Završan Ana, 22-letna navijalka, Samida Mihael, 36-letni trgovski potnik, Berce Antonija, trgovska pomočnica, Kokalj Ivan, 34 letni pekovski mojster, Katarina Završan, omožena delavka, in France Perme, 32 letni trgovski sluga, vsi iz Ljubljane. Obtožnica prve dolži, da so prodajali kot »cocainum hidrocloricum, pur. in crystallatum« ponarejen kokain, napravljen iz sodebikarbonate in kuhinjske soli, kar je bilo vse zavito v originalne zavitke, v katerih prihaja kokain z Nemčije po tihotapskih potih. Ljubljancina K. je družba opeharila za 23.000 Din, ko mu je prodala 1 in pol kg ponarejenega kokaina. Družba je imela svoje posle lani do srede avgusta, ko so sleparije prišle na dan. Po navedbah obtožnice, so bile žrtve teh manipulacij oškodovane za 44.200 dinarjev.

Glavni obtožence podaja senzacionalna odkritja

Vrhunec obravnavi so tvorila odkritja glavnega obtoženca, kako so sploh manipulirali in prodajali ponarejeni kokain za pravi. Senatni predsednik g. Hudnik Adolf je vprašal glavnega obtoženca: »Torkar! Kako se zagovarjate? Vztrajate pri izpovedi v preiskavi? Obtoženec glasno: »Čisto popolnoma drugače je bilo! Kar navaja obtožnica, je še premalo. Še za 30.000 Din gre višje škode.« Predsednik: »Torej je bilo vse drugače. Povejte! Obtoženec: »Kar pravi obtožnica, ne samo, da je res, še huje je bilo.« Obtoženec je nato navajal, da se je lotil tihotapstva, ker je bil brez posla. S kokainom kupujejo je prišel že februarja lani. Iz Cerknice je prišel neki Jakob Kranjc, ki ga je prosil, da bi mu preskrbel saharin, kokain in druge stvari. Ta Kranjc je bil letos nedavno obsojen na 3 leta zaradi komunizma. Sedaj se je Torkar sam sebe najhuje obremenjeval. Kranjcu je preskrbel 1 kg kokaina za 12.000 Din. Denar za nakup mu je dal Praunseis, ki je denar potem dobil vrnjen. Predsednik: »Ali je Završanova povedala, kje je dobila kokain?« Obtoženec: »Samo to, da ga je dobila od »Franceljina« v Kolodvorski ulici.« Kmalu nato je prišel z Rakeka živinski mešetar Jurak. Temu je preskrbel ½ kg kokaina Dal mu je zanj 6000 Din, on pa ga je kupil za 4500 Din. Pozneje je dobil pri Maliju v Seničnem steklenico kokaina za 7500 Din, tega je prodal za 12.000 Din. Pozneje je Jurak naročil še 1 kg tega blaga. Dal je zanj Završanovi 9000 Din. Anica Završanova ga je proslila: »Toliko zaslužite s tem kšeftom. Dajte mi kako nagrado!« Bil sem kavalir, je dejal obtoženi Torkar, in sem ji dal 200 Din. Z Jurakom in drugimi Rakekovi se je nato peljal na Rakek, da bi dobil denar. Bili so v neki gostilni na Uncu. Tu so se zaprli v posebno sobo. Jurak je na mizo položil nož in dejal: »Torkar! Tistega pol kg kokaina je bila čisto enostavna svinjarija. Ta zavitek bomo odprli. Če je notri pravi kokain, ga ne bomo plačali.« Pozneje smo se pomirili. Dejalo sem jim: »Sem bil prav tako namazan, ko ste bili Vi. Kokain sem pošteno kupil in plačal.« Vrnil se je v Ljubljano in povedal Završanovi, kaj se je dogodilo. En čas po francosko, en čas po latinsko je zatrjevala, da je pošteno kupila. Takrat je zvedel od Završanove, da je kokain dobila od »Franceljina« v Kolodvorski ulici in da kokain dela neki Ivan Sitar, stanujoč na Karlovski cesti, ki je lani aprila umrl. Povedal je dalje, da je od njega kupil kokain 1 kg za 12.500 Din tudi neki Seljak Ivan z Rakeka. Zelo obširno je nato obtoženi Torkar opisal, kako so izvedli sleparijo pri Ljubljancinu K., ki je plačal za 1 in pol kg 23.000 Din. Najprej je kupil 1 kg za 17.000 Din, potem pa še pol kilograma. Njemu so fingirali, da bo kupil ves kokain neki mi-

lanski lesni trgovec, ki bo dal zanj 13.000 lir. Obtoženec kratko: »Vsi so vedeli, da je to sleparija. Zobni tehnik Sitar je izdeloval to blago kar doma.« Predsednik: »Ali so vedeli, da ne gre za pravi kokain?« Obtoženec: »Pozitivno smo vedeli.« Obtoženec je nato opisal mnoge obremenilne okolnosti za ostale obtožence, ki so postajali nervozni. Povedal je tudi, da je pozneje Samida opozoril Ljubljancina K. na to, da je kokain ponarejen, ne pravi.

Drugi obtoženec France Završan je izjavil, da ni vedel za sleparijo. Mati mu ni nikdar povedala, da se bavi s prodajo kokaina. Tretja obtoženka Ana Završanova je bila brez službe in ima skrbeti za otroke. Predsednik: »Ali si niste mislili, da gre tu za slabo stvar?« Obtoženka: »Prav nič. Mislija sem, da gre za pošteno kupčijo. Od vsega kšefta sem dobila 400 Din.«

Četrty obtoženec Mihael Samida je priznal, kako je stopil v zvezo s Torkarjem in da je prevzel vlogo lesnega manipulant, zastopnika milanskega trgovca. Sam je potem povedal Ljubljancinu K. o slepariji. Naslednja dva obtožena Antonija Bercetova in Ivan Kokalj sta obtožena samo krivega pričevanja, drugače nista bila udeležena pri slepariji.

Obtoženka Katarina Završanova je pripovedovala, kako je prišla v stike z obtoženim Permetom, ki jo je zalagal s kokainom. Zatrjevala je: »S Torkarjem nisem imela nobene goljufije!« Torkar ironično: »Tako smo, gospa, goljufali, kar se je dalo!« Obtoženka je bila prepričana, da je je prejela pravo blago. Zadnji obtoženec France Perme je kratko in odkrito pripovedoval, kako je

»Teče voda, teče!«

Konec 36letne „vodene“ pravde

Kranj, 22. maja.

Pod Štefanjo goro leži v mladih žitih in zelenih vrtovih skrita vasica Praprotna polica. Iz te vasi ni daleč v svet, v Velesovem, ki že ni več tako nepoznano, si v dobrem četrt ure, do Kranja, kjer se hiše že skupaj drže in kjer se za pol Gorenjske začne železna cesta, pa dve uri nimaš kaj, pa vendar je ta vasica tako lepo spravljena v svojih poljih, da je edini tujec, ki jo najde, pismošča in davkar.

Ta vas je bila do zadnjega brez dobre pitne vode. Spomladi in jeseni, ko je dan za dnem sam dež, se že še kako prebije, po »smarnu pred delom« — praznik Marijinega obiskovanja, 2. julija, — pa se kapnice ob kolikaj večji suši posuše, da ne dobiš iz njih drugega kakor vedro mokrega blata. Takrat so Poličani napreli vozove in v sodih vozili vodo s skromnih potočkov na Trati in to v »velikem delu«, ko se pšenica kar lomi in od solnce razbeljeno polje vpije po delavcih. Pa so Poličani tudi ta križ mirno in vdano prenašali, kakor spomladanska in jesenska deževja in bolezni »pri živini in pri družini«. Tako so delali že celi rodovi in mnogim se je v glavo zarila malodušna misel: »Mi smo pri kapnici »gori zrastle«, naši očetje tudi, pa bodo naši otroci tudi!« Temu ali onemu pa te propuščajoče kapnice in poletne vožnje vodé le niso dali miru. »Kanalja«, so dejali bolj podjetni in pogumni Poličani, saj voda navzdol sama teče, čemu bi zlodja vozili!«

Tako se je v vasi rodila misel: vodovod! Že pred 36 leti! Eni so jo sprejeli omalovaževaje, čes: »Čemu?«, drugi pa nekoliko potrji, čes: »Kako?« Vsako zimo, ko je vode na pretek, aicer ni prida, pa za živino je že, človek se pa še boleznih navadi, pa bi se vode ne, je vodovod nekoliko zmrazil, vsako poletje je pa ta misel zopet oživela in se plašno motala med »čemu?« enih in »kako?« drugih. »Vode pa ni bilo in je ni bilo,« bi dejal Joža Vomberger, ki je tudi v tej vasi lahko našel dovolj snovi za svojo »Vodo«.

Slednjič se je ta trmasti »čemu?« unesel in ostalo je samo še eno, preneto nerodno in težavno vprašanje: »Kako?« Kako naj si tako majhna vas napravi svoj vodovod? Vso stvar je vzel v roke vodovodni odbor in jo spretno vodil prav do zadnjega, to se pravi, dokler ni voda pritekla prav v vas, v veže in hleve. Soseska je imela še iz bogve katerih črvalov nekaj skupnega sveta, tega so prodali, zbrali nekaj denarja, kolikor ga taka vasica dandanes zmora, precejšnjo vsoto je primaknila banovina, delo je šlo pa kar na tlako. Na Trati so zajeli nekaj studencev, v gozdu napravili precejšen rezervoar, v zemljo so položili cevi — in voda že sama teče, »čemu bi zlodja vozili!«

Na binkoštni ponedeljek ob priliki slovesne blagoslovitve, pa je vas praznovala zmago nad

vsemi »čemu« in »kako«. Od cerkliške in šenčurske strani in še iz oddaljenejših krajev so prišli ljudje pogledat, kaj so složni in podjetni Poličani napravili. G. ban dr. Drago Marušič sam je počastil vas s svojim obiskom in v lepem govoru pohvalil vaščane zaradi njihovega poguma in sloge. Slavnosti se je udeležil tudi g. dr. Ogrin, kranjski okr. načelnik in podnačelnik g. dr. Mahnič in ravnatelj Hranilnice kmečkih občin g. Fr. Vidic, ki je bil vodovodnemu odboru ves čas velika opora, nadalje še ing. Kotlusek ter ljubljanski veletrgovec g. Fr. Stupica.

Visoki gostje so si ob tej priliki pod vodstvom g. župnika J. Brešarja, ki je opravil blagoslovitveni obred nad vodovodom, ogledali znamenitosti stare božjepotne cerkve v Velesovem, nato pa jih je cerkliška godba, ki je iz priaznosti sodelovala pri celi slavnosti, popeljala v Praprotno polico, med naše ljudstvo, kjer je bila na vrtu g. Ribnikarja skromna veselica, ne veseljačenje, ampak samo oddih po tolikem trudu in tolikih skrbeh, kakor je ob blagoslovitvi lepo poudaril govornik vodovodnega odbora.

Ena slovenska vas je zopet napravila precejšen korak k izboljšanju gospodarstva in zdravstvenih razmer. Vsa čast možem, ki se niso bali »vodeniha« nasprotnikov, ampak so možko, s pravo gorenjsko vztrajnostjo delali nesebično za blagor vasil!

Strašna nesreča na železniški progi

Dve osebi takoj mrtvi, tretja se bori s smrtjo

Gospič, 22. maja.

V bližini železniške postaje Lički Osik se je te dni ponoči okrog dveh zgodila strašna nesreča, ki je že zahtevala dve smrtni žrtvi in bo zahtevala najbrž še tretjo.

V bolnišnici v Gospiču se je združila petletna Sofija Dimitrašinovič iz Buniča. Ker je ozdravela, je uprava bolnišnice sporočila njeni materi, naj jo pride iskat. Mati se je takoj odpeljala v Gospič. Peljal jo je musliman Husein Pečenkovič, ki skoro vsak teden vozi iz Bihača v Gospič žito na sejem. Mati je vžela hčer iz bolnišnice in se hotela odpraviti z njo domov, toda usoda je hotela drugače.

Ko je Husein Pečenkovič končal svoje posle, je namesto z vozom proti domu s svojim prijateljem Muharemom odšel v gostilno, kjer sta pila skoraj do polnoči, kljub temu da ju je mati s hčerko neprestano rotila, naj vendar že odrineta. Pozno v noči sta vendar odpeljala s svojima vozema. Oba voznika sta bila precej opita in sta spala, prepustivši usodo voza konjem. Cesta vodi čez

Langusova slika v Mokronogu

Ena najlepših umetnin slikarja Langusa je v župni cerkvi v Mokronogu, namreč velika slika sv. Tilna, ki je visoka 4 m. Ta slika pa je v zadnjem času bila v precej žalostnem stanju in zato se je župnijsko predstojništvo odločilo, da to sliko da restavrirati. Izbrala

si je za to strokovnjaka, našega akademskega slikarja g. Miho Maleša, ki je to delo čez zimo mojstrsko opravil, kar potrjujejo tudi mnenja strokovnjakov. Ako bi restavracijo slike odlašali še nekaj let, bi ta lepa umetnina iz leta 1813 nedvomno propadla. Tako pa jo je Miha Maleš še o pravem času rešil. Našim cerkvenim predstojništvom ponovno svetujemo, naj oddajajo podobna dela izključno le strokovnjakom, ne pa kakšnim mojstrom-skazam.

Proslava 40-letnice „Danice“

Petek, 25. maja ob 20: Svečana predstava Ghéonove drame »Igravec in milost« v opernem gledališču. Vstopnice so na razpolago danes in jutri v unionski trafiki, pol ure pred predstavo pa pri blagajni v opernem gledališču.

Nedelja, 27. maja ob 9: Slovesna sv. maša, ob 9.30 govor prevz. g. škofa dr. Jos. Srebrnič v stolnici. Med sv. mašo sv. obhajilo.

Ob 10.30: Slavnostno zborovanje v beli dvorani hotela »Union«. 1. Otvoritev. 2. Pozdravi zastopnikov društev. 3. Katoliški inteligent in sedanja doba. (Govori min. dr. A. Gosar.) 4. Vez med preteklostjo in bodočnostjo. (Govori predsednik F. Jenko.)

Ob 12.30: Skupno kosilo v veliki dvorani hotela »Union«. Po kosilu izlet na Zalostno gore pri Presehrju. Odhod in povratek z motornim čolnom. Celodnevni prispevek za osebo 35 Din.

Ponedeljek, 28. maja ob 7: Sv. maša za umrle člane »Danice« v stolnici.

Vljudno Vas prosimo, da javite udeležbo najkasneje do sobote 26. t. m. opoldne na naslov: JKAD »Danica«, Ljubljana, Vegova ulica 8.

Odbor.

Pri nabiranju rož utonil

Dijak petega razreda realne gimnazije v Varaždinu Zvonko Hajek je šel te dni z nekim svojim tovarišem nabirat k reki Plitvici rastline za svoj herbarij. Hotel je utrpati rastlino, ki je rastle tik ob vodi. Pri tem pa se je preveč nagnil in padel v vodo, odkoder se ni več prikazal. Najbrž ga je v mrzli vodi prijel krč, da si ni mogel prav nič pomagati. Njegov tovariš je takoj hitel povedati materi o nesreči. Zvonkovo truplo so kmalu potegnili iz vode. Zvonka so predčvečajnjam pokopali. Njegov pogreb je bil zelo lep, saj so se ga udeležili vsi dijaki gimnazije s proforskim zborom na čelu.

Strahoten čin praznovernih kmetov

V vasi Sočkovci na Hrvaškem je pred mesecem dni umrl Simo Polugič. Podiral je v gozdu bor, ki pa ga je pokopal pod seboj in ubil. Sima so pokopali, a ves čas od njegovega pogreba ni bilo nič dežja. Praznoverni kmetje so trdili, da je to zaradi tega, ker Sima, odkar je bil zelo lep, saj so se ga udeležili vsi dijaki gimnazije s proforskim zborom na čelu.

Gospič, 22. maja.

Ljubljanske vesti:

Roparska družbica „Krvava pest“

Ljubljana, 22. maja.

Tri mlade žrtve »kulturno-vzgojnih« filmskih robinzonad: Jožek, Tonček, Lovro.

Tam nekje v predmestju sredi kupa revščine, ki se šopiri kakor ljujlika med pšenico, so zagledali luč sveta. Očelje jim je jedo grenek kruh brez poselnosti, matere pa hodijo od hiše do hiše, pobirajo stare nogavice za krpanje in ribajo tuja stanovanja. Za par dinarjev. Za pest moke in soli. Tako se rinejo skozi življenje. Skrb za vsakdanji kruh jim ne da ne volje ne moči, da bi se brigale za vzgojo otrok.

Pa so se mladi postopajčki, ki jim je ulica in gmajna ves svet, zadnjič zmenili: »V soboto pojdemo v kino!« Slišali so, da se bo predvajala napeta roparska zgodba, v kateri igra glavno vlogo ljubljene našimkinah kino-obiskovalk, slavni filmski smetnik Hans Albers. Ampak kje dobiti denar za vstopnino?

»Že vem,« se je domislil Lovro, najspretnější in najzajadljivejši med njimi. In se je oprezno ozrl naokoli, če ne prisluškuje nepoklicano uho. Moja mama ima v predalu shranjenih nekaj kovačev. Samo jaz vem zanje, oče pa ne. Dva kovača ji vžame, še opazila ne bo!

In so besede postale dejanja. V soboto so se dobili na določenem kraju. In so si gladko priborili vstop v kino in tam podrgno uro požirali divje pustolovščine z ušesi, usti in očmi. In so takoj zasutli v sebi silo poslanstva, da postanejo prav tako slavni in znameniti rokopisniki. Še isti dan so organizirali roparsko tolpo, ki so jo krstili z grozo zbujačim imenom »Krvava pest«, ter si poiskali primeren breg. V začetku so samo kradli na drobno in debelo, kar jim je prišlo pod roko, pozneje pa so napravili velikopotezen načrt za pravi, resnični roparski napad. — Nekje v samotnem predmestju je majhna hiša. V tej hiši stanuje stara, onemogla vdova. »Denarja ima ko pečka!« je vedel povedati poglavar »Krvave peste« Lovro. »Poberemo ji denar in odrinemo v svet. V Afriko ali pa v Ameriko!«

Šolska mladina in počitnice

Naša šolska mladina stoji tik pred počitnicami. Se nekaj dni napornega dela za one, ki imajo pred seboj razne tečajne izpite, potem bodo zapustili Ljubljano tisoči učencev, ki bodo na deželi uživali dober zrak, pomagali staršem na polju ali se udeleževali na razne druge načine, da jim bo lažje in hitreje potekel tako dolg, vse predolg čas prostosti in brezdelja.

Blagor tem, toda kaj naj store ostali tisoči, ki se vedno ostanejo tu med vročimi mestnimi zidovi, ki ne bodo imeli prilike navžiti se vsaj nekoliko svežega podeželskega zraka, katerih starši sede po raznih pisarnah, trgovinah itd. in nimajo ne časa ne denarja, da bi jim mogli skrajšati čas predolgih počitnic.

Koliko teh otrok zaide v tem času, ko nimajo pravega nadzorstva, v slabo družbo, odvajajo se dela in reda, pohajkujejo brez cilja po mestni prašini in pridejo na vse mogoče in nemogoče ideje. Kako hvaležni bi bili starši teh otrok in kako radi bi po svojih močeh prispevali za vsako akcijo, ki bi vsaj nekoliko olajšala te nepravilnosti. A kako? Morebiti bi ne bilo tako težko, kakor se zdi na prvi pogled. Med tolikim številom brezposelnih učiteljev, akademikov ali drugih prijateljev mladine, bi se našel marsikdo, ki bi organiziral tako počitniško akcijo v korist sebi, otrokom in njihovim staršem. Treba bi bilo zbrati gotovo število otrok, jih razdeliti v večje ali manjše skupine ter z njimi dnevno ali parkrat na teden — to bi bilo odvisno od števila prijavi — delati izlete v bližnjo okolico, voditi jih v kopanju ali morebiti z njimi opravljati celo kako koristno delo. Otroci bi na ta način spoznali lepo okolico Ljubljane, gibal bi se ves dan na dobrem zraku, učili bi se ljubiti krasoto narave, ne odvajali bi se povsem reda in discipline in staršem bi se odvzela velika skrb za nje.

Seveda bi se morala že od vsega početka za tako organizacijo ustvariti potrebna podlaga. Ob prijavi naj bi se plačalo za vsakega otroka in potem mesečno naprej za štiri izlete, recimo Din 5 za vsak izlet. Ta znesek bi zapadel, če bi bil otrok zadržan udeležiti se izleta, če bi pa napravil v tednu več ko en izlet, bi pa moral potem ta znesek doplačati, kakor tudi če bi se izjemoma napravil izlet po železnici v bolj oddaljeno okolico. Skromno kosilce bi vzeli otroci s seboj, zažutkovali in večerjali bi pa doma. Celoten znesek bi bil tako določen za nadzorstvo in bi pri skupinah od 20 otrok pomenil za vodjo skupine še primeren zaslužek.

Taka počitniška akcija bi zadovoljevala vse prizadete in bi se z dobro voljo dala brez posebnih težav organizirati.

Pomagano to zamisel na sree pred vsem društvu »šola in doma«, katero bi starši gotovo najraje pozdravili na čelu take organizacije.

*

● **Zatvoritev poti.** Prehod skozi Lattermannov drevored, ki vodi od spodnjega dela bivšega otroške igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni Union, bo v času od 25. maja do 15. junija vsled prireditve velesojmja zaprt.

● **Kaj je s tramvajem k Sv. Križu?** Vse mogoče naprave so se zadnja leta v našem mestu forsirale, dasi se marsikatera izmed njih niti približno ne rentira, med tem ko se marsikaj potrebnega in dobičkanosnega zanemarija! Vsak ljubljanečan se začuden sprašuje, zakaj se Maloželezniska družba še ne loti zgradbe tramvajske proge k Sv. Križu, ki jo javnost upravičeno zahteva in ki bi, mimogrede povedano, več nesla v enem tednu, kakor — krožna proga v enem mesecu! Pogledite, samo ta promet z avtobusi in osebnim promet pešcev dan na dan na pokopališču, v Tomačevo, Šmartno in vračajo se zopet v mesto!

● **Znižano voznino na tramvaju,** v času od 30. maja do 10. junija t. l. ima vsakdo, ki je v posesti velesojemske permanentne legitimacije. Cene voznij so sledeče: za direktne voznije 1 Din, za voznije s prestopom 1.50 Din in za št. Vid (preko remize) 2 Din.

● **Ograje manjka ob Gruberjevem kanalu med Hradskega cesto in Štepanjo vasjo.** Nabrežje Ljubljane ob koncu Hradskega ceste do mestne meje (pri koritu) je brez ograje in ob deževnih ter

V mraku so se mladi »roparji« sestali ob dogovorjeni uri — oboroženi s kuhinjskimi noži, ki so jih »sunili« doma v kuhinji. Obrazje so si namazali s sajami, sukničke pa obrnili narobe, da bi bili po svoji zunanosti čim vernejši posnetek pravih roparjev. Jožek, najmlajši, je ostal zunaj na preži, Tonček in Lovro pa sta previdno odprla vrtna vrata in se po prstih splazila k hišnemu oknu, v katerem je še brlela luč. Lovro se je po »roparskih« stengah brlelo vzpel na okno in pokukal skozenj: starika je nič hudega sluteč sedela pri mizi, zatopljena v čitanje.

»Sama je!« je zasopel Lovro in skočil z »roparskih« stenge na tla. Potem je s pestjo udaril na hišna vrata, ki so bila zaklenjena ter potegnili nož izza pasu. In sam Bog ve, kaj bi se bilo ta večer zgodilo v oni samotni hiši, ko bi v tem dramatičnem hipu nakrat ne posegel vmes domači pes, ki je spal za hišo in ob Lovrovem buntanju postal pozoren. Kar na lepem je planil izza ogla in se divje zapirnil v nepovabljen nočna gosta. Presunljivo kričanje in tuljenje se je izrglo mladima roparjema iz grla. Na svojo sapa sta stekla proti vrtni ograji, da bi pobegnili na prosto. Pa sta na svojo grozo videla, da se vrata ne dajo odpreti. Tako sta bila na milost in nemilost izročena ostrim pasjim zobem, ki bi ju bili gotovo prav pošteno obgrizli, ko bi se ne bila takoj nato pokazala na pragu prestrašena vdova. Poklicala je razjarjenega psa k sebi, medtem pa so mlada grešnika Lovro in Tončka (Jožek, ki je stal pred ograjo na preži, jo je pravočasno popihala) zgrabile trde roke sosedovega hlapca ter ju odgnale v hišo, kjer je sledilo temeljito zasliševanje in še temeljitejša kazen — za enkrat brez hujših posledic, hvalabog.

Tako se je prvi »roparski« napad na nedolžnih junakov ključno ponesrečil. Čez pet, deset let ga bodo na temelju pridobljenih izkušenj morda ponovili — in zeli uspeh. Tako se bodo na svojevrsten način maeševali za vse, kar je družba s svojo brezbriznostjo nad njimi zagrešila. Pregovorita »Vsak je svoje sreče kovač«, ni mogoče posplošiti. Mnogim, premnogim kujejo srečo ali nesrečo — drugi.

V vrelcih Zdravilni, Kraljevi in Gizela je

♥ RADENSKA NAJJAČJA

prirodna slatina cele Jugoslavije po vsebini ogljikove kisline. Ogljikova kislina deluje na vse notranje organe kot panhormon (hormon, ki deluje na vse notranje žleze)

temnih nočeh in narasli vodi za vozove nevarno. Zato bi bila tu potrebna vsaj lesena ograja, saj ima ostali del nabrežja, ki spada že pod Štepanjo vas, celo močno železno ograjo.

● **Iz kolezijskega okraja.** Na našem koncu se nimamo prepotrebne kanalizacije, vsled česar tudi nove hiše kaj počasi lezejo iz tal, ker se vsakdo boji stroškov, ki jih ima z napravno greznico. Greznico je pa tudi težko napraviti vsled velike množine talne vode. — Precej ovira razmah tudi občestni jarek koncem Gerbičeve ulice, ki je dolgo časa poln močvirne vode, ki nima odтока; zato se nabira ob njem vsakršen mrčes. Tudi morajo imeti posestniki posameznih parcel oziroma hiš lesene mostičke, da morejo do svoje posesti. Ko bi se jarek zasul, bi vsi ti mostički odpadli, odpadla bi povečana nevarnost v slučaju kakšne nesreče, obenem bi se pa tudi cesta, po kateri je dokaj velik promet na Vič, znatno razširila. — Tudi Gradaščica bi potrebovala od kolezijskega kopališča navzgor proti Viču vsaj na kolezijski strani kako ograjo. Dan za dnem hodi po poti ob vodi zelo mnogo ljudi in pomeni zanje nezagrnjena in strma struga Gradaščice posebno ob deževnem vremenu in ponoči veliko nevarnost.

Kopališče

Piešťany

v dolini Vaga ČSR. Za zdravljenje eksud. zenskih bolezni je posoben oddelke za ženske pod strokovnim zdravniškim nadzorstvom. — Izvirodno uspehi. Natančneje Dr. Gregorčič, Ljubljana, Prešernova 5

Slovenska Krajina

Naš nadpastir med nami. Nestrpno je pričakovala Slovenska krajina — posebno pa murskosoboska fara — svojega nadpastirja prevzisenega g. dr. Tomažiča, ki je prihlet binškošni ponedeljek popoldne med nas in bo ostal pri nas do praznika sv. Rešnjega Telesa. Prihod Prevzisenega je bil napovedan ob 4 popoldne, pa že okrog 2 so se zbirali ljudje od vseh strani. Točno ob 4 se pripelje g. škof do prvega slavoloka. Najprej ga je pozdravil narodni poslanec za soboški okraj g. Benko Josip. Po pozdravu je g. poslanec predstavil vse ostale zastopnike oblasti in organizacij. Pozdravili so g. škofa med drugimi tudi okrajni načelnik g. Lipovšek, g. rabin tuk. izraelske občine, kar je prevzisenega posebno iznenadilo in razveselilo — in zastopniki vojaške oblasti in vseh uradov. Pri slavoloku blizu cerkve je pozdravil v imenu občine g. škofa predsednik velike občine M. Sobota g. Hartner in šolski otroci. Pri cerkvenih vratih pa je pričakoval Prevzisenega domači g. župnik, kanonik Ivan Szelec za ostalo duhovščino. Prevziseni nadpastir se je vsakemu, ki ga je pozdravil, lepo zahvalil. V terek je g. škof podelil 767 otrokom zakrament sv. birne.

Črensovci. Banska uprava je razveljavila svoj odlok o razpustu prosvetnega društva v Črensovcih in isto je zopet dovoljeno in lahko začne takoj delovati. Vsi dobri farani so se tega odloka zelo razveselili.

Prevalje

Na binškošni ponedeljek so doživeli naši malečki najlepši dan v življenju. K prvemu sv. obhajilu je pristopilo 95 nedolžnih srčec. Prvoobhajanje je vzpodbujal k lepemu življenju g. dekan Matej Riepl.

Meža je zahtevala na binškošni ponedeljek svojo prvo žrtve. Pri Meži so se igrali otroci, med njimi tudi 2 in polletna rudarijeva hčerka Trudi Jamernik. Naenkrat je izginila v valovih Meže, ki jo je odnesla naprej. Dobili so jo še iz vode, a — mrtvo. Došli zdravnik je moral ugotoviti le smrt.

Mariborske vesti:

Nove zanimivosti muzeja

Maribor, 23. maja.

Te dni se je zaključila v Mariborskem muzeju zbirka »Prazgodovinski Maribor«, ki je namočena v prvih dveh sobah muzejskega pridlija. V tej zbirki so razvrščene in razstavljene izključno najdbe iz mariborskega področja. Je deloma izpopolnjena s sorodnimi izkopinami iz mariborske najbližje okolice. Na ta način nudi zbirka zaključeno sliko ter nazorno prikazuje življenje in delovanje prazgodovinskih prebivalcev, ki so živeli in umirali na ozemlju, ki ga zavzema danes obdravska prestolna. Največji del najdb izvira iz hallstattskega grobišča v Koroščevi ulici, ki ga je izkopal predlani prof. Baš. Nad 400 predmetov je razstavljenih po vitrinah in policah. Med njimi vzbujajo pri obis-

kovalci pozornost zlasti ogromne mrtvaške žare, ki so jih izkopali iz zemlje čisto zdobljene, pa jih je skrbna roka restavtorja zopet oblikovala v celoto ter izgledajo danes tako, kakor pred tisočletji, ko so polagali pravadni prebivalci Maribora v njih ostanke svojih dragih v grobove. Izredno številna je zbirka lončenih posod vseh velikosti in izredno lepih oblik, zlasti dragocene pa so bronaste najdbe, ki so bile v žarah. Dokazujejo, da so bili pravadni mariborski meščani visoko kulturni ljudje, ki so se zlasti bavili s poljedelstvom. Njihovo miroljubnost dokazujejo samo dve suhični osti, dočim je poljedeljske orodja mnogo več. Zbirka »prazgodovinski Maribor« tvori sedaj največjo privlačnost mariborskega muzeja.

Ciganska pajdašija

Maribor, 23. maja.

Danes sta se znašla pred sodniki 22-letni cigan Aleksander Horvat iz Vancaveš v Prekmurju, znan železniški tat, in Viktor Zemljčič, 37-letni delavec iz Sela. Oba sta vlonila v noči 12. decembra lanskega leta v Murski Soboti v zaklenjen železniški vagon ter odnesla 48 m okforda, 38 m nankinga, 186 m rdečega inleta, 36 m sivega inleta, 66 m inlet podlage in 238 m molinos platna. Blago je bilo poslano po železniški trgovcu Ludviku Šiftarju v Murski Soboti. Obtožbenica je zaslišala orožniška patrulja, ko sta nesla del blaga po izvršenem vlomu domov. Orožniki so oba zasledovali, posrečilo se jima pa je pobegniti, dasi sta morala bale, ki so ju ovirale, vreči proč. Kljub temu so ju pa izsledili ter zaprli. Oba dejanje odločno tajita, obtežuje ju pa okolnost, da sta že večkrat izvršila vlome in tatvine v železniških vagonih. Pri današnji razpravi je sodišče obema pridruživši se družino Pravdič, s katero sta bila oba v tesni zvezi ter je obsodilo Horvata na 7 let robije, trajno izgubo častnih pravic, Zemljčiča na 3 leta robije in 2 leti izgube častnih pravic. Pravdiča France na podrgno leto robije ter 3 leta izgube častnih pravic, Pravdiča Antona na leto dni robije in 4 leta izgube častnih pravic, Pravdič Madgaleno na 6 mesecev strogega zapora ter Ivanek Matildo na 10 mesecev strogega zapora.

*

● **Iz Sojčeve delavnice.** Kipar g. Ivan Sojč izdeluje krasen nagrobni spomenik za Kranjčev rodbino v St. Petru pri Mariboru. Nagrobnik bo iz umetnega kamna z veliko, podrgno meter visoko podobo Križanega, ki se bo dvigala iz ravne nagrobniške ploške kot relief. Podoba Križanega je izvedena izredno posrečeno in plastično. Osobito preseneča obličje z bolejšto in milino, ki je hkrati izraza. Spomenik je zopet dokaz Sojčevih umetniških zmožnosti ter bo hkrati prelepo okrasje šentpeterskega pokopališča.

● **Hinen.** V Breznoem ob Dravi sta se poročila na binškošno nedeljo g. Leopold Gusel, veletrgovec iz Maribora, in gdnja Zofija Pungartnik. Uglednemu paru naše iskrene čestitke!

● **Važno socialno delo.** Stanica za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev, ki se je ustanovila lansko leto, je začela deliti podpore najpotrebnejšim, to je onim, ki so svojo zakonito pomoč pri OUZD že iztrpeli, pa radi boleznii še vedno niso sposobni za delo. Stanica je dosegla že lepe uspehe: razveseljev je odzivl tudi pretežno večino mariborskih industrijskih podjetij, ki plačujejo v fond stanice mesečno od vsakega delavca 1 Din, dočim plačajo delavci sami v isti namen mesečno 50 par. Je pa še mnogo podjetnikov, zlasti med obrtnimi krogi, ki se niso odzvali pozivu ter še niso člani stanice. Radi važnega socialnega poslanstva te ustanove bi bilo primerno, da se združijo vse sile, ki pridejo v poštev.

● **Osem otrok v vozičku.** Včeraj so imeli na mestnem socialnem uradu zopet obisk potujoče družine. Kar osem otrok sta pripeljala v mesto na malem ročnem vozičku zakonca Lesjak iz Leskovca pri Ptuj. Glavica pri glavici je bila stisnjena na tesnem prostoru, vse odeto v raztrgane obleke. Večji otroci so pomagali nekaj časa voziti, ker so se pa utrudili, so dobili tudi oni prostor poleg manjših bratcev in sester. Potujoča družina se preživlja z beračenjem. Doma jim ni bilo obstanika, ker nimajo ničesar. V Mariboru so jih nasilili ter dali nekaj podpore, nato pa je potujoča revščina odromala naprej po beli cesti...

● **Mali trg je bil včeraj bolj »mal«** — le devet voz krompirja in čebule ter sedem voz črešenj, pa tudi ostalih dobrot je bilo bolj v srednji meri. Cene so se pa celo nekoliko znižale zlasti pri zelenjavi. Zivahnejši dovoz na trg bo šele po prvem.

● **Crni dan za avtomobiliste** ob 25. maja. Varnostni organi so dobili namreč nalog, da tega dne ustavijo vsakega vozača motornih vozil, ki ne bo imel vozila opremljenega z evidenčno tablico za leto 1934. Policijsko predstojništvo pozivlja vse avtomobiliste, da dvignejo takoj evidenčne tablice za leto 1934. Obenem morajo dokazati, da je plačana državna in banovinska davčina za vozila.

● **Poročili so se v Mariboru:** učitelj Ivan Petkovič in magistratna uradnica Berta Posega, kraleec Križmanič Srečko in Marija Podjavoršek, prodajalec Kašpar Josip in Gottlieb Eleonora, voznik Galun Stefan in Pek Angela, zasebni uradnik Marčič Fr. in Hildegarda Limley, ključavničar Habjan Karel in Scheweder Zofija, mizarški pomočnik Graef Henrik in Krasna Ivana, ključavničar Gruber Alojz in Novak Josipina, škroslkar Vrabec Ferdinand in Nekrep Matilda, tržurak Lešnik Bogomir in Lorbek Marija, kraleec Reich Franc in Vošnik Ana, uradnik Vorše Franc in Rajh Matilda, posestniki sin Karažinec Lovro in Maninger Ana, mehanik Pečičnik Jožef in Pristovnik Ana, magistratni uslužbenec Kosi Srečko in Plajšek Rozalija, krojač Wolf Jožef in Nipič Marija, zidar Brauner Rupert in Valenti Jožefa. Novoporočencem obilo sreče in božjega blagoslova!

● **Pri podirjanju smrek** se je ponesrečila v Račah 18-letna Ivana Pilberšek. Udarilo jo je padajoče deblo ter nevarno poškodovalo. Prepeljali so jo v mariborsko bolnišnico.

● **Utopljena** je nosila Drava. Videli so ga v terek popoldne kopaleci, ki so se nahajali na prostem kopališču pod Koroško cesto. Ko so pa odhiti za truplom s bolnom, so ga v kalni vodi zgrešili. Reka ga je najbrž prinesla iz svojega zgornjega toka.

● **Obstreljen.** V Zikareh so neznanici streljali za 22-letnim poljskim delavcem Jakobom Červejko. Več streljav ga je zadelo ter ga hudo ranilo. Červejko so morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

● **Junaka dvojica.** Pred malim senatom sta stala včeraj kmečka sinova Jožef Krček in Franc Gajšt iz Makol. Oba sta se zagovarjala radi napada na posestnika Jerneja Vagnerja in

njegovega sina Tita, ki sta ga izvršila 21. jan. v Makolah. Tita Vagnerja je sicer ni ničesar zgodilo, ker so ga rešile nagle pete, pač pa je postal oče Jernej nesrečna žrtev vinjenih napadalec. Krček mu je najprej prerzal z nožem lice, nato pa ga zabodel v prsi ter nevarno ranil. Izkazalo se je, da je nagovoril Krčeka k napadu Franc Gajšt ter mu posodil v to svrhu tudi svoj nož. Krček je bil obsodjen na leto dni robije in 2 leti izgube častnih pravic, podpihovalec Gajšt pa na 10 mesecev zapora.

Celje

● **Ministrski odposlanec** za višji tečajni izpit na celjski gimnaziji prosvetni šef v p. g. dr. Stanislav Bevk inspicira pouk na gimnaziji.

● **Študentska kosa.** V terek in sredo so umrli v celjski bolnišnici: Jurc Jože, 78 let, občinski revež, iz Nove cerkve; Gregorčič Ignacij, 47 let, tesar v Gaberju; Čverlin Ivan, 56 let, posestnik in gostilničar iz Mestinja; Vengust Uršula, 67 let, prevzitarica s Ponikve; Vračun Alojzij, 35 let, delavec iz Gaberja. Na Ostrožnem je umrla Velenšek Marija, 39 let, zasebnica. Naj počivajo v miru!

● **Polkovna slava 39 pp.** bo v ponedeljek, dne 28. maja. Ob 9.30 bo na dvorščini vojašnice kralja Petra spominška svečanost v čast padlim borcem 39 pp., ob 10 pa istotam bogoslužje in rezanje kolača.

● **Vodopravne razprave** in komisijski ogledi za regulacijo Savinje se bodo vršili: 1. 18. junija ob 14 pri Grenadirjevi brvi za območje občin Celje in Celje-okolica od km 28.745 do km 23.974; 2. dne 19. junija ob 9 pri km 28.745 na levem bregu Savinje za območje k. o. Medlog, ob 15 istega dne pri km 28.745 na desnem bregu Savinje za območje k. o. Lisee; 3. 20. junija ob 8.30 ob meji k. o. Celje, približno pri km 26.00 za območje k. o. Celje, Lisee in Zagrad na Grenadirjevi brvi; 4. 21. junija ob 8.30 pri Grenadirjevi brvi; ob 14 istega dne pri železniškem mostu v Tremerju; 5. 22. junija pri cestnem mostu v Laškem ob 8; 6. 23. junija bo ob 8 aseptenke komisije pri mestnem načelnstvu v Celju. Opozorjamo na ta razglas kr. banke uprave vse posestnike ob Savinji. Natančnejši podatki so razvidni iz celotnega razglašja, ki je nabit na uradni deski mestnega magistrata.

Ptuj

Smrt radi tetanusa. Pri Sv. Bolfenku v Slov. goricah se je dogodila nesreča, ki se je končala s smrtjo posestnika Antonije Benko. Pred 14 dnevi se je vozila pokojnica s svojim možem iz Ptuja proti domu v Trnovce. Med potjo so se konji splašili ter zdvijali po cesti. Ant. Benko je v strahu pred nesrečo skočila z voza, ter padla tako nerodno, da je oblezala z zlomljeno in ranjeno nogo. Mož je kasneje konje srečno ukrotil ter se povrnil po poškodovano ženo. Prepeljal jo je na dom, poslali pa so preprožno po zdravnika. Rana se je namreč okužila z bacili tetanusa in ponesrečenka je smrtonosni bolezni podlegla. Bila je dobra in pridna gospodinja, stara šele 49 let.

Zagorje

V soboto se je vršila proračunska seja, na katero je smelo le določeno število poslušalcev. Seja je bila vse skozi zanimiva. Opozicija kljub stvarni kritiki ni dosegla v teku sedmih ur nikakega uspeha. Niti se ji ni posrečilo povzati postavko za brezposelne. Tudi ni pomagal ugovor proti užilnim na uvozu slanice, ker bodo s tem prizadeti najrevnejši. Poročevalec večine je menil, da bodo ta dinar povisoka že utrpeli trgovci. Za proračun je glasovalo 15 odbornikov, proti 11. Dva odbornika večinske stranke, ki sta nameščena pri TPD, sta se glasovanja vzdržala. G. Fr. Jan. obratovodja pri TPD, je večini v lepem govoru orisal položaj družbe, ki izjavlja, da so vsake nove davščine za njo nesprejemljive in je v tem slučaju resna nevarnost za nadaljnje obratovanje rudnika. Posebno nove davščine, kot vodarina in tokovina, silijo družbo, da prenese obrat drugam. Zanimivo je, da je med dohodek vnesena postavka 350.000 Din, katere bo baje dala banska uprava za izravnanje proračuna. Obšinska doklada se je poleg drugih davščin letos dvignila od 149% na 200%. Kako se bo to plačevalo, nihče ne ve.

Novo mesto

Prekopavanje rajnih na starem pokopališču in prevoz na novo je v polnem teku. Delavci jih nekatere dni izkopljejo in prepeljejo do 10. Na mnogih krajih je tudi zid že podrt. Staro pokopališče, ki je služilo svojemu namenu od 1810 do 1925, torej polnih 115 let, bo menda že drugo leto preurejeno v moderen mestni park, katerega bodo baje krstili za Kettejev park.

Kat. akcija za dekleta je ustanovljena. Dekleta so si že izvolila svoj odbor. Duh. vodja je g. prošt. Dekleta, ki še niso vpisana, naj to store, saj bo njim samim v korist.

KA za žene je priredila preteklo nedeljo popoldne preizlet na Trško goro. Po opravljeni šmarnični pobožnosti v starodavni Marijini cerkvi je predsednica nagovorila in pozdravila navzoče, nakar se je razvila prijetna zabava.

Lastovice. V »Slovenec« z dne 17. maja t. l. smo čitali poročilo g. župnika I. Šašlja iz temeniške doline, kjer poročajo, kako malo lastavice se je letos vrnilo v naše kraje. — Tudi v našem mestu in okolici opažamo letos znatno manj teh ljubkih ptičic, kakor druga leta. Včasih so v jatah plavale nad Krko, zlasti pred dežjem, letos pa so zelo, zelo redke.

Lepo bodo preuredili nasad pred bolnišnico Usmiljenih bratov v Kandiji. Lep okrogel ribnik z vodomatom v sredini bo krasil lep in cvetoči vrt pred glavnimi vrati. Tudi glavna vrtna vrata bodo dobila nove lence, betonske stranske stebre.

Od tam, kjer je veselje zamrlo

Krmelj, o binkoštih 1934.

Binkošti, skoraj delavski praznik bi se lahko imenovali. Včasih je delavstvo te dneve rado pohitilo iz okajenih rudarskih revirjev na zrak. Danes je oddiha še preveč, a veselja nič. Kakor zloben demon straši, že nekaj let vsako pomlad, po premogovnih revirjih Slovenije, strah radi dobav premoga drž. železnicam.

Tisoče eksistence je odvisnih od teh dobav marsikatera solza se je že utrla radi njih, in marsikatera nedolžna otročja usteza so radi njih zastojala izgovorila prošnja »mama, kruha! Močni zdravi možaki z mišičastimi rokami so obsojeni v brezdelje; družine pa stradajo. Številne deputacije prosijo na vseh merodajnih mestih: dajte nam dela. Časopisje prinaša dolge kolone, obedi v premogovnih revirjih, — a zdi se, da je vse govorno vetru. Gospodje se pogajajo, obrati stoji. Po revirjih hodi lakota na obiske k rudarskim družinam; njena zvesta spremljevalka pa je proletarska bolezen jetika.

Krmelj je majhno gnezdo, a vendar je tu pred par leti šeststo delavcev imelo dela in kruha. Dobave drž. železnicam pa se krčijo leto za leto, vzporedno z dobavami se krči število delavstva. In potem se praznovanja; kmalu bo zaslužek zadostoval samo še za odtegljaje. Edina industrija je skoro to v celi mirenjski dolini. Prebivalstvo v 90% mali kmetije in kajžari. Za mesec, dva pridela

doma, drugo treba zaslužiti. Kje? Po bajtah gospodari lakota. Otroci so zaviti samo še v enje. Večkrat ni niti za sol. Ali naši dolini res nemogoče od pomoči? Pred leti so prišli železnici, merili so progo za podaljšek št. janske železnice. Zabili so količke ter naročili kmetom, naj tam, kjer gre projekt čez njive, ne sejejo ozimne, češ pomladi pričnemo z delom. Od takrat je minilo že precej pomladi. Kmetije so tam orali, sejali, želi, in zopet orali; projekt pa je prerasla trava. In vendar bi bilo z gradnjo te proge mnogo pomagano naši dolini. Saj nekaj let bi bilo kaj zaslužka. Z zvezo Sevnica-Trebnje pa bi prišlo v mirenjsko dolino tudi več gospodarskega življenja.

Potok Hinja leto za leto trga bregove, preplavlja njive in travnike ter ogroža železniško progo. Regulacija tega potoka je nujna in neodložljiva zadeva. Pomagano bi bilo na dve strani. Malenkostne podpore so hitro izčrpane; ne dosežejo svojega namena. Ljudstvo pa ne prosi miloščine, ampak dela in kruha.

Da se vrnem k rudarjem. Naj se omogoči št. janskemu premogovniku zaposliti »oče število delavstva z dobavami drž. železnicam. Na razne urgence se je mnogo obetal; danes pa praznujemo po dva do tri dni v tednu. Če nismo delali vsakodnevnih jaremajev v dnevnem časopisu, ni zato beda pri nas nič manjša od drugje. — B. L.

Krvavo lantovsko obračunavanje

Kamnik, 23. maja.

Dva Sušnika, 29 letni Jožef in 19 letni Anton sta se na binkoštni ponedeljek zvečer prav resno spoprijela. V družbi lantov sta popivala v neki gostilni v Črni nad Kamnikom. Tam blizu sta oba tudi doma, in sicer eden iz Strani, drugi pa iz Bistrice, v sorodu pa nista. Ko je gruča lantov odhajala iz gostilne, sta se oba Sušnika na cesti iz Črne proti Stahovici pošteno spoprijela. Eden je potegnil močan žepni nož in je pričel obdelavati svojega soimenjaka ter mu prizadejal par prav hudih ran. Onemu, ki se je v početku samo branil, se je posrečilo, da je prvemu iztrgal nož iz rok in pričel nato z njim mahati po svojem nasprotniku. Prav nič ni izbiral, kam ga bo zadel in mu je vse dobljene poškodbe vrnil z obrestmi. Fantje, ki so opazovali krvav obračun med obema soimenjakoma, so skušali poseči vmes in ju ločiti, pa jih je eden izmed njih napadil. Ko sta bila oba že dovolj razrezana, sta omagala. Izgubila sta precej krvi in ker sta imela hude poškodbe, so ju drugega poleg drugega naložili na voz in ju odpeljali po polnoci v Kamnik, kjer jima je zdravnik dr. France Pucelj za silo obvezal rane. Eden je imel globoke rane na glavi in na rokah, drugi pa je dobil sunek v pljuča in ima razrezano nogo. Oba so takoj prepepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Koledar

Četrtek, 24. maja: Marija Devica Pomočnica kristjanov.

Novi grobovi

† Na Bizelskem je 22. maja ponoči nenadoma umrla gospa Terezija Balon, posestnica v Belgorici. Bila je krščanska žena izredno dobrega srca, izborna gospodinja in skrbna mati. Pokopali jo bodo v petek ob 9 dopoldne. Naj ji bo Bog za vsa njena dobra dela bogat plačnik! Zalujočim svojem naše globoko sožalje!

† Na Jesenicah je mirno v Gospodu zaspal gosp. Emil Pözenel, star 18 let. Pokopali ga bodo v petek ob 5 popoldne. Naj v miru počiva! Zalujoči materi, bratu in sestram naše iskreno sožalje!

Cerkveni vestnik

V Pečah pri Moravcih bo prihodnja nedelja, dne 27. maja blagoslovitev in kronanje kipe Marije Pomočnice, ki se nahaja v stranski kapeli župne cerkve. Ob tej priliki bo posvetitev cele župnije Mariji Pomočnici in obhod s kronanim kipom po vasi. Vabljeni so vsi častilci Marijin iz okolice in zlasti iz lepo zelene doline Moravice. Slovensost se bo vršila ob 14.30. S. p. staže Kresnice je v Peče dobri dve uri po poti, iz Moravice dobro uro, z Limbarske gore se pa tudi pride lahko v eni uri.

Ostale vesti

— Olajšave udeležencem Ljubljanskega velesejma od 30. maja do 10. junija 1934 v pomorskem prometu. Jadranska plovidba dd. Sušak je dovolila udeležencem XIV. Ljubljanskega velesejma, ki se vrši od 30. maja do 10. junija, vozno olajšavo na ta način, da se vozijo v višjem razredu, plačajo pa ceno onega razreda nižje, za dopotovanje od 20. maja do 8. junija, za povratek od 1. do 20. junija. — Dubrovačka plovidba dd. je priznala iste ugodnosti v času od 20. maja do 20. junija. — Brodarska A. D. Boka je dovolila 50% popust na vseh svojih parnikih od 20. maja do 20. junija t. l.

— V Službenem listu kraljevske banke uprave dravske banovine št. 41 od 23. t. m. je objavljena »Naredba o prekinitvi zastaranja kmetskih menic«, dalje »Objava o taksi oprostitvi neporedne prodaje kmetskih proizvodov«, »Izprememba naredbe o podaljšanju roka glede potrdil o vnosu tujih plačilnih sredstev«, »Naredba o znižanju prejemkov banovinskih uslužbenecv«, »Naredba o znižanju prejemkov občinskih uslužbenecv, zaposlenih v upravni službi ali pri podjetjih in ustanovah«, »Odločba glede izvoza rudniške vode Slatine Radenci«, »Proračun občine Bled za leto 1934/35«, »Naredba o izpremembi zdraviliškega reda«. — Pravilnik o občinski trošarini na električni tok. — Pravilnik o kanalsčini. — Pravilnik o občinski davčini od prenosa nepremičnin. »Razglas o oprostitvi ljudskega dela za banovinske in dovozne ceste«. »Objava banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letu 1934«. — »Odločbe občne seje drž. sveta o šteju časa ob napredovanju, o draginskih dokladah in o pojmu zalotitelja ali ovaditelja po carinskem zakonu«.

— V Sarajevu bodo gradili veliko vodno električno centralo. Sarajevska mestna hranilnica je sklenila zgraditi tretjo električno centralo. Zgradili jo bodo na reki Zeljenci 18 km proč od Sarajeva. Vodna centrala bo imela kapaciteto 7000 konjskih sil. Gradili jo bodo štiri leta in bo stala 30 milijonov Din.

— Pri boleznih sra in poopmenju žil, nagnjenosti b krvavitvam in napadih kapi zagigura »Franz Josefovac grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora.

— Kako se za osem dinarjev zgradi hiša? V vasi Leorju v bližini Sarajeva živi družina Kujundžić. Ker se je v zadnjih letih družina zelo pomnožila in so postali dosedanjí prostori

pretesni, je družinski svet sklenil zgraditi novo hišo. Skuhali so apno, nabrali kamenja in zgradili hišo, za katero so uporabili tudi nekaj lesa. Vse, kar so kupili, sta bila dva kosa stekla, ki so zanj plačali 8 Din. Tako se lahko pobahajo, da so si zgradili hišo za 8 Din.

— Strela ubija. V okolici Bihača v Bosni je te dni razsajalo hudo neurje. Med drugim je strela udarila v hišo najbogatejšega kmeta Šaban Kozlice, ki stoji osamljena na neki višini. Pri tem je ubila 25-letnega domačega sina Serifa, ki je bil sam v zgornjem delu hiše. V hiši je bilo poleg njega še 29 ljudi, ki se jim pa ni nič zgodilo in tudi hiša ni skoraj nič poškodovana.

LUZ zdrava emalj. peč. Tovarna Ljubljana VII.

— Pri boksanju ubil svojega najboljšega prijatelja. V vasi Slobodnici pri Slavonskem Brodu se je te dni dogodil žalosten slučaj. Zvečer sta se dobila dva prijatelja, 18-letni Aleksa Migut in ravno toliko stari Josip Gjukič. Oba se bavita s sportom, zlasti z boksanjem. Pričela sta se za zabavo boksat, kakor sta to že večkrat storila. Zmerom je v takem boju zmagal Migut, ki je znan kot silno močan človek. Tudi to pot sta se bokkala, pri čemer pa je Migut Gjukiča s pestjo tako nesrečno udaril po trebuhu, da se je ta na mestu zgrudil mrtev na tla.

— Pri motenju prebave, bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoložnosti za delo povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica odprtje telesa in poživl kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju po zavživanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi

— Cigani napadli kmeta in ga oropali. V vasi Granečnici pri Zagrebu so te dni napadli cigani posestnika Petra Antolici, ki se je vračal domov. Tolkli so ga s koli toliko časa, da je obležal. Potem so mu vzeli ves denar (60 Din), ki ga je imel pri sebi. Hudo ranjeni kmet se je zjutraj privlekel do orožniške postaje, kjer je prijavil napad. Ciganih napadalecve še niso izsledili. — Cigani so na Hrvatskem in v Slavoniji v zadnjem času sploh postali zelo nadležni pojav.

— Sin ubil očeta, braneč mater. V vasi Dolju v bližini Zagreba se je na binkošti pripetil žalosten družinski dogodek, ki je zbudil v vsej okolici veliko razburjenje. V prijazni hiši so živeli 52 letni posestnik Ladislav Miholič, njegova žena in 27 letni sin Dragutin. Že več let so živeli v stalnem prepiru, ker je stari Miholič precej rad pil in v pijanosti izžival. Na binkoštno nedeljo sta oče in sin sedela v neki gostilni in pila. Že tam je stari Miholič pričel napadati sina in mu grozil, da ga bo ubil. Na te grožnje je sin odšel iz gostilne domov in skril puško, boječ se, da ne bi oče to svoje grožnje uresničil. Nato je šel nazaj v gostilno, kjer sta z očetom pila naprej. Domov se je prvi vrnil oče. Takoj se je sporekel z ženo Baro in pograbil sekiro. Bara je začela klicati na pomoč. Baš tedaj pa se je vrnil

domov sin. Ko je videl, kakšen je položaj, je ekušal mater braniti pred očetom. Stari Miholič pa je navalil s sekiro na sina, ki se je umaknil in odhitel po puško ter oddal strel v zrak, da bi očeta oplašil. Toda s tem ga je le še bolj razdražil. Oče je divje navalil na sina s sekiro, nakar je sin sprožil puško. Strel je zadel starega Miholiča v srce in se je takoj mrtev rušil na tla. Po storjenem dejanju je mladi Miholič odšel v Zagreb, rekoč, da se bo prijavil državnemu tožilstvu, toda do sedaj tega še ni storil. Orožniki poizvedujejo za njim.

— Praznik presv. Reš. Telesa. Priročna knjižica z uvodom, mašo in procesijo za ta dan je izšla v priredbi Jožeta Pogačnika. Mohorjeva družba v Celju knjižico že razpošilja. Je to prva knjižica iz zbirke drobnih knjižic: iz liturgije svete Cerkve. Obsega čez 10 strani in je poceni. Dobi se broširana, rdeče in zlate vezana. Take knjižice so nam potrebne, preprostim in izobraženim; rabili jih bodo z velikim pridom tudi duhovniki, zlasti obknejši zgodovinsko liturški uvod. Ljudje bodo zdaj lahko obredom pri procesiji sledili. Knjižico toplo priporočamo.

— Za srce, ledvice, kamne, jetra, želodec, nožnice, žile in čiščenje krvi je vendar najboljša naša Radenska slatina. Zahtevajte vedno in izrecno le Radensko slatino.

— Umna reja domačih zajcev. Spisala sta knjižico strokovnjaka dr. A. Jenko in A. Inkret, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, stane nevezana 16 Din ter ima 89 strani. Kunčjereja je postala v teh težkih časih, ko si navadni delovni človek s težavo oskrbi dražjega — telečjega, govejega ali svinjskega mesa — jako važna panoga našega gospodarstva. Iz te zadrege pa ga reši — zajčjereja, — ki se da gojiti z malimi stroški, brez truda, saj je znano, da se zajci najhitreje plode od vseh domačih živali. V teku enega leta prirediš z lahkoto celo čredo te koristne domače živali. Meso je lahko, zdravo in okusno in popolnoma nič ne zaostaja za telečino. Sam si lahko postaviš na dvorišču ali kjerkoli pri hiši mal hlevček — po razmerah — tudi boljsega, prostornejšega za to skromno živalico. Zajci so s hrano kaj kmalu zadovoljni in ti ne delajo glede prehrane posebnih preglavic, zadovoljni so z odpadki jedi in krmo, katero lahko sam pripraviš. Pričujoča knjižica obsega vse, kar mora vedeti vsak, kdor se bavi z rejo kuncev. Knjižico kraši več slik, ki ponazarjajo razne vzorce hlevčkov, zajčjih pasem, poleg tega pa ima brošurica polno navodil in praktičnih nasvetov o pripravi zajčjega mesa, kožuhovine, ploditve, kržanja, o zdravju in boleznih zajcev. Knjižico vsakemu, ki ima veselje do zajčjereje, toplo priporočamo.

— Telefonski promet. Prometno ministrstvo je dovolilo, da se odpre telefonski promet na proгах Jezersko, Kokra, Menges in Škofja Loka — Celovec. Pristojbine za trinitutni pogovor za Jezersko in Kokro je 1.50 zl. fr., za Menges in Škofjo Loko pa 2.70 zl. fr.

— Velik napredek v negovanju zob. Eden od največjih neprijateljev zob je brezdomno zobni kamen — povzročitelj mnogih težkih bolezni. Zobni kamen se odpravi v večini slučajev z mehaničnimi sredstvi, kar povzroča bolečine in izgubo časa. Sedaj medtem ima priljubljeni Sargov Kalodont v sebi dodatek sulfocinolnata po dr. Bräunlichu ter je dobil poleg svojih znanih odlik še eno neprecenljivo novo svojstvo, t. j. da odpravi zobni kamen in prepreči, da se ne naredi drug. Pri tem niti najmanj ne oskuduje zob. Ta novi dodatek v Sargovem Kalodontu predstavlja velik napredek na polju negovanja zob.

— Pri odhelelosti vzbuja redna zdravilna uporaba naravne »Franz Josefovac« grenčice jako delovanje črevesa in dela telo vitko.

Št. Jernej

»Peklenski stroj« je bil v noči od sobote na nedeljo položen pred stanovanjem tukajšnje babice g. Marije Klemenčič. Čudna naprava, ki je, po pripovedovanju očividcev, obstojala iz majhne skatle, žepne baterije in zarjavelega revolverja, je vzbudila pri stanovalkah hiše velik strah in razburjenje, ki se je poleglo šele tedaj, ko so vso stvar odnesli orožniki. Po primitivni sestavi stroja se da sklepati, da je vso stvar najbrže insceniral kak naiven dobrovolječek, hoteč prestrašiti ženske in obenem poskrbeti tudi št. Jerneju za senzacijo.

Žegnanje na Gorjancih, ki se je vršilo na binkoštni ponedeljek, je poteklo kar najslovesneje. Udeležba je bila tako velika, da cerkve Sv. Miklavža ni mogla sprejeti vseh vernikov v svoje okrilje. — Vso slovesnost je tudi zelo povzdignilo ljudsko petje v cerkvi in pa lepi, številni mlaji, ki so jih postavili moške in fantje iz Čerovega loga.

Nogo si je zlomila učenka osnovne šole, Anica Gorisek iz št. Jerneja. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

Trta že cvete in razširja prijetne vonjave. Suho in gorko vreme ji zelo ugaja, zaroda pa je v splošnem zastavilo bolj malo.

Poročila se je gđ. Marija Rus, hčerka uglednega posestnika iz Dol. Maharova. Obilo sreče!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 24. maja: 12.15 Reprodue, operne uverture 12.15 Poročila 13.00 Cas, Odločki iz zvočnih filmov (plošče) 13.00 O sloveku (dr. Božo Škerlj) 13.20 Srbohrvaščina (dr. Mirko Rupel) 13.30 Ploščice po željah 13.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 20.00 Ura sladkih melodij, izvajata gg. Mirko Jelacin in Oton Vondrašek (pianisti) 20.45 Harmonika solo, igra Jože Flis 21.15 Radijski orkester 22.00 Cas, poročila, lahka glasba. Petek, 25. maja: 11.00 Solzka ura: Mladina na planinah (Jos. Lapajne) 12.15 Kralj valčkov (Joh. Strauss), reproduc. koncert 13.00 Cas, reproduc. koncert B. Šalajpina 13.00 Mladinski zbor Mestne ženske realne gimnazije 13.30 Izleti za nedeljo: Po loškem gospodarstvu (Ante Gaber) 19.00 Francoščina (prof. Prezelj) 19.20 Osnovni problemi socialne politike (dr. Bajd) 20.00 Prenos iz Zagreba 22.00 Cas, poročila, lahka glasba.

Drugi programi:

ČETRTEK, 24. maja. Belgrad: 19.30 Tambur, zbor 20.00 Prenos iz Sr. Mitrovice, koncert tamošnjih pevskih društev — Zagreb: 20.00 Belgrad — Duma: 16.10 Vok. instrumentalni koncert 19.25 Narodni ples in vse Avstrije 20.15 Drama »Alceste, II. Precht« Budimpešta: 18.30 Violinski koncert 19.30 Opera »Ševlijski brivci«, Rosini Balet »Petruška«. Strazinski — Milana: 20.05 Ploščice 20.35 Opera »Prebuditelj pomlad«, Strauss — Rim: 20.30 Opera »Don Juan«, Mozart — Praga: 19.30 Opera »Vražji zid«, Smetana — Varšava: 20.00 Simfonični koncert 21.15 Lahka glasba — Nemčija: 20.15 Proslava Viljema Raabeja.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem XIV. Ljubljanskem velesejmu od 30. maja do 10. junija. Zastopani bodo izdelki naše države, deloma pa tudi inozemskega izvora. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipanje, traktorje, lokomobile.

ObstojisamoedenPyramidon— In to tisti z Bayer-jevim križem! Cena mu je sedaj znižena za 30%, pa je to najboljša prilika za vse one, ki ga še ne poznajo, da ga sedaj preizkusijo. Pyramidon pomaga gotovo pri vseh bolečinah, migreni in menstruacijskih tegobah.

Sport

Lahkoatletsko prvenstvo Jugoslavije za moštva

V soboto ob pol 16, v nedeljo ob pol 15. obakrat na igrišču SK Primorja.

Lahkoatletski cele Jugoslavije bodo obhajali prihodnjo soboto in nedeljo svoj veliki praznik, ko se bodo borili v plemeniti borbi za najvišji naslov v jugoslovanski lahki atletiki, za naslov državnega prvaka. Sedanji način tekmovalja je tak, da morajo klubi, ki hočejo doseči kake uspehe, pokazati svojo kvaliteto in kvantiteto. Kajti namen državnega prvenstva za moštva je predvsem ta, da se pritegne čim večji krog mladine v lahkoatletsko vrste. Seveda bi se pa motil oni, ki bi mislil, da se pri teh nastopih ne pokaže poleg kvantitete tudi kvaliteta. Določeni so namreč v vseh panogah minimumi, katere mora vsak atlet doseči, ako noče, da ga sodniški zbor ne klasificira z žalostno »ničlo«. Poleg tega pa nastopi vsak klub z vsemi svojimi »kanoni« iz katerih hočejo stisniti kar največ točk. In tako bomo videli v Ljubljani najboljši atlete in naše državne reprezentante, državne in balkanske rekorde, ki bodo tudi ob tej priliki napadli obstoječe rekorde; kolikor poznamo trenutno kondicijo naših atletov, bi smeli upati, da se jim morda posreči rušenje kakega rekorda.

Da bo letošnja prireditelj res nekaj prvostnega, nam dokazujejo že same prijave Iirije in Primorja, ki sta prijavili okrog 230 tekmovalcev; med imeni dobimo precej takih, ki so že in bodo še reprezentirali našo lahko atletiko v inozemstvu.

Program je naslednji: Sobota ob pol 16: 100 m, kroglja, 400 m, skok v daljavo, 5000 m, disk, 800 m, skok v višino.

Nedelja ob pol 15: 200 m, kladivo, troskok, 10 km, kopje, 1500 m, skok s palico, stafeta 4x100 m.

Ker bo vstopnina z ozirom na velikost prireditve tudi nizka, je pričakovati velike udeležbe. Prav gotovo pa ne bo nikomur žal, če si bo ogledal te ostre in vseskozi napete borbe. Zatorej pridite!

Hermes: Mars. Gornja kluba odigrata danes ob 18.30 na igrišču Hermesa prijateljsko trening-tekmo. — Hermes, ki hoče za njegove nadaljne nastope več ali manj prenoviti svoje moštvo, kar mu je potrebno z ozirom na pester spored programa o priliki proslave njegove 15-letnice, si je zadal nalogo, da bo z nekoliko trening-tekunami, ki se bodo vršile v delavnih dneh z raznimi ljubljanskimi klubi, to svojo namero izvršil. — Kot prva taka trening-tekma se vrši danes z »Marsom«, ki je znan kot eno najbolj ambicioznih moštev naših mlajših klubov. Na to trening-tekmo so vabljeni vsi prijatelji in simpatizerji kluba. Tekma se vrši na igrišču Hermesa drveni ob 18.30.

Odbor za izvedbo lahkoatletskih dvomatchev. Kot izbrano tekmovalje za nastop v Gradcu se smatra državno prvenstvo za moštva dne 26. in 27. maja. Vsi atleti, ki pridejo v pošto za tekmovalje v Gradcu, naj javijo tajniku g. Savi Saneinu, v katerih disciplinah bodo tekmovali izbirno, da se bodo konkurenti po možnosti postavili v skupne teke. Tisti, ki na ne bodo mogli z ozirom na druge discipline nastopiti v izbrani tekmi za Gradce, morajo to pravčasno javiti. V nedeljo po tekmovalju se bo sporočilo, kdo je nominiran v ekipo za Gradce. — Odbor.

SK Itrija (lahkoatletski sekcija). Drveni ob 18 je zadnji trening pred prvenstvom moštev. Trening je vreden zlasti za tekmo. Vadije se bodo predale za slafetne teke. Treninga naj se sigurno udeležijo: Orel, Otahal, Outrata, Pfeifer, Pleterški, Rihar, Sijapar, Šafekski, Stugu 1 in II, Stepičnik, Stropnik, Svetek, Svetec, Veseljak, Verovsek, Vadnov, Valentinčič, Vildman, Vovko, Zupančič Lado in Neli, Zupančič Franc 1 in II, Pipan, Čadež, Banko, Branič, Bruneti, Dolhar, Gerzanič, Habič, Jeglič Protko, Jerančič, Jerman, Kacjan, Kveder, Malnarčič. — Ob 19 je na igrišču šestanec vseh, ki so prijavljeni za prvenstvo moštev. Ta sestanek je strogo obvezen za vse. Obveščite o sestanku drug drugega in pridite polnoštevilno! Sestanek je jako važen za vsakega posameznika, zato naj nihče ne manjka!

SK Grafika. Danes ob 17.30 je obvezen trening s prvimi moštvi ASK Primorja. Pozivajo se sledeči igralci, da so zanesljivo ob zgoraj navedenem času na igrišču ASK Primorja: Gašparič, Mekina, Katavič, Usek, Bežan, Žagar, Verčnik, Stupica, Stromajer, Bončar, Trobeček. — Odbor.

2SK Hermes (nogometna sekcija). Za današnji trening-tekmo z Marsom, ki bo ob 18.30 na našem igrišču, naj bodo točno ob 18 sledeči igralci v garderobi: Oblak, Klemenčič, Danev, Sočan, Košenina, Ferjan, Bradič, Brodnik, Primar, Loboda, Škrjinar, Zalokar, Karž. Za vse ostale igrače bo obvezni trening tudi ob 17.30. — Prihodnje predavanje se vrši v sredo 20. maja ob 20.15 pri Kočarju. Predavanje je strogo obvezen za vse aktivne igrače.

2SK Hermes (centralni odbor). Soja odbora bo jutri ob 20 pri Kočarju. Vabijo se vsi odborniki, da se iste zanesljivo udeležijo. Na sejo se vabi tudi g. Pavlič.

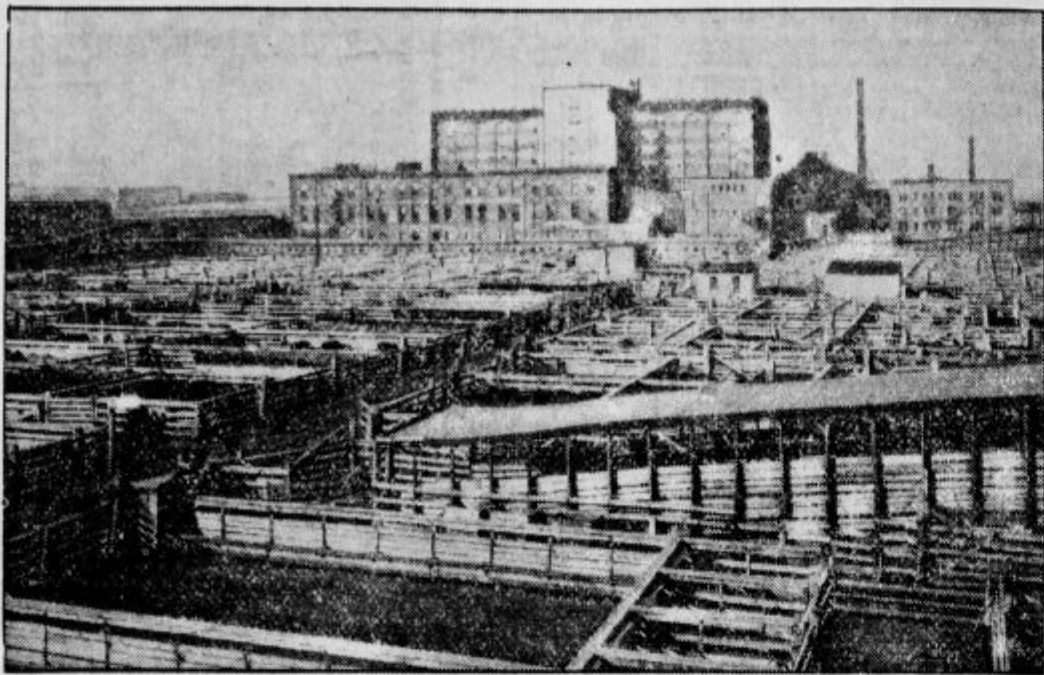
JASO. Danes ob 18 bo na tehnik pri seja Jugoslovanske akademске smučarske organizacije. Pridite točno!

Ze zopet nov svetovni rekord v krogli. Znani ameriški atlet Torrance je postavil pred oficalno kontrolo nov svetovni rekord v krogli z metom 17.19 m.

Becali pojde v Ameriko. Znani svetovni rekorder Becali pojde v začetku junija v Ameriko, kjer bo startal pri tamkajšnjem državnem prvenstvu. Prireditelj bo v Chicago ob koncu junija in bo to največja senzacija letošnjega leta v ameriški lahki atletiki, kajti na 1500 m bodo trčili skupaj Becali, Bonthron, Cunningham in Venzka.

1000 hiš zgorelo v Chicagu

Več hiš so morali razstreliti – Tisoč petsto je ranjenih

Na binkošno soboto je v jutranjih urah izbruhnil v Chicagu strahovit požar, ki bi bil kmalu zajel velik del mesta. Ogenj je nastal v velikanskih hlevih poleg mestne klavnice. V kratkem času se je razširil na bližnja stanovanjska poslopja. Doselej so ugotovili 6 smrti. Škoda znaša okoli 40 milijonov dolarjev. Tako strašnega požara mesto Chicago še ni videlo, odkar je l. 1871. pogorelo vse mesto. Ogenj je takrat uničil 18.000 poslopij in vse mesto je bilo treba vnovič sezidati. Lahko trdimo, da po vseh širnih Združenih državah poslej ni bilo takšnega požara, kakor je bil ta.

Ko so čuvaji opazili ogenj v eni izmed velikanskih lop, so takoj uvideli, kakšna nevarnost grozi vsemu mestu. Takoj so poklicali na pomoč ognjegase iz petih gasilskih domov. Po nekaj urah so prispeli ognjegasci iz vsega Chicaga. Toda njihovo delo je bilo zaman. Pihal je namreč močan veter, ki je podžigal ogenj. Ob 6 zvečer so nastopili še ognjegasci iz vseh predmestij. Tudi njihov trud je bil zaman.

Okoli ognja se je zbrala ogromna množica ljudi, ki so delo ognjegascev ovirali. Ogenj se je tako naglo plazil naprej, da so si ljudje iz sosednjih poslopij komaj rešili golo življenje. Mnogi si niso mogli niti misliti, da je nevarnost res tako velika, in so zapustili stanovanje šele, ko je prišel ogenj lizati njihove domove. Prav ta četrt mesta je silno obljudena in to je seveda še povečavalo paniko. Matere so vpile za svojimi otroci in otroci za njimi. Proti večeru so se delavci vračali z dela in obupno pričeli iskati svojce. Po cestah je ostalo na tisoče avtomobilov, ki so popolnoma zaprli promet. Tako so imeli ognjegasci še težje delo. Okoli gorečih poslopij se je zbrala ogromna množica. Kmalu bi jo bil zajel ogenj, rešila se je z naglim begom. Gasilsko akcijo so vodili iz telefonskega poslopja, ki je prav blizu. Proti večeru je ogenj zajel tudi telefonsko centralo. V njej je delalo okoli 150 telefonskih uslužbencev, po večini žensk. Te niso hotele v prvem trenutku niti zapustiti svojega mesta, češ, da je potrebno, da vztrajajo tam do konca. Končno so jih vendar prepovabili, češ, da je njihovo življenje v nevarnosti. Vsi so občudovali njihov pogum.

Proti večeru so ognjegasci uvideli, da ne

bodo kos silni nalogi in da se bo ogenj z vso gotovostjo širil naprej v mesto, ako ne ukrenejo kaj posebnega. Tedaj so se odločili, da razstrelijo več poslopij, da tako napravijo vrzel med ognjem in poslopji, ki so ostala še nedotaknjena. V resnici so dali takoj sprazniti bližnja poslopja. Postavili so več min in v kratkem času se je med velikanskim grmenjem zrušilo več krasnih stavb. Ogromne mase zidu so pokopale pod seboj plamene, ki so se že iztegali proti njim. Gledalcem se je zdelo, kakor da je vojna. Takšen hrup je bil vse naokoli. Okoli 9 zvečer je bilo to delo dovršeno in ognjegasci so na mestno županstvo sporočili, da je najhujša nevarnost odstranjena in da se ogenj ne širi dalje. Kljub temu so morali neprenehoma paziti, da bi veter ne zanesel ognja tudi na osamljena poslopja. Veter je namreč gnal po več sto metrov daleč razne goreče predmete.

Medtem je nastopila noč. Nebo je kar žarelo. Neki letalec je pripovedoval, da je opazil ogenj iz daljave 120 km in da se mu je zdelo, da je ves Chicago v plamenih. Dim se je dvigal tudi do 1200 m visoko.

Pogled na razvaline je strašen. Ogenj je temeljito opravil svoje delo. Tri velikanska poslopja, živinska borza, tri velike tovarne konzerv, garaža s 150 tovornimi avtomobili, 2 banki, več glasovitih gostiln, skupno 1000 hiš je ogenj popolnoma uničil. Radi tega požara je prišla ob delo ena šestina prebivalstva v Chicagu. Stvarna škoda znaša okoli 40 milijonov dolarjev. V lopah je zgorelo več kakor tisoč glav goveje živine in 500 konj. — Ognjegasci so izgubili tri tovariše in druge tri delavce pogrešajo. Verjetno je, da je med plameni umrlo več starih ljudi, ki se niso mogli naglo rešiti. Splošno sodijo, da je okoli 1500 ranjenih, med temi 400 ognjegascev.

Gasiti so pomagali tudi letalci, ki so metali iz zraka na goreča poslopja posebne bombe. Gasitev je bila toliko bolj težavna, ker je v Chicagu radi hude suše izredno pomanjkanje vode. Vodovodna uprava je dala zapreti vse cevi, ki dovajajo vodo v druge dele mesta, samo da bi ostalo ognjegascem več vode. Okoli 1200 ljudi je brez strehe.

Na sliki mestna klavnica v Chicagu.

vzel, je Anglež odvrnil: »S svojo ženo sem se poročil, ker trdi sam Lamartine, da je ljubka. To jo je napravilo slavno. Jaz sem popolnoma zadovoljen z njegovo ugotovitvijo, da je moja žena res krasotica!« (Th.)

»Čuješ, tvoj šef je te dni imel dolg govor. Povej mi, o čem je govoril.«
»Tega ni povedal.«

Ne vemo ne ure ne dneva...

Pri Langwedelu je skočil s tira brzi vlak Bremen—Hannover. Jedilni voz, poštni voz in en potniški voz so se prevrnili. V jedilnem vozu je nastal ogenj. Bili so trije mrtvi in 20 ranjenih. Pogled na vlak malo po nesreči.

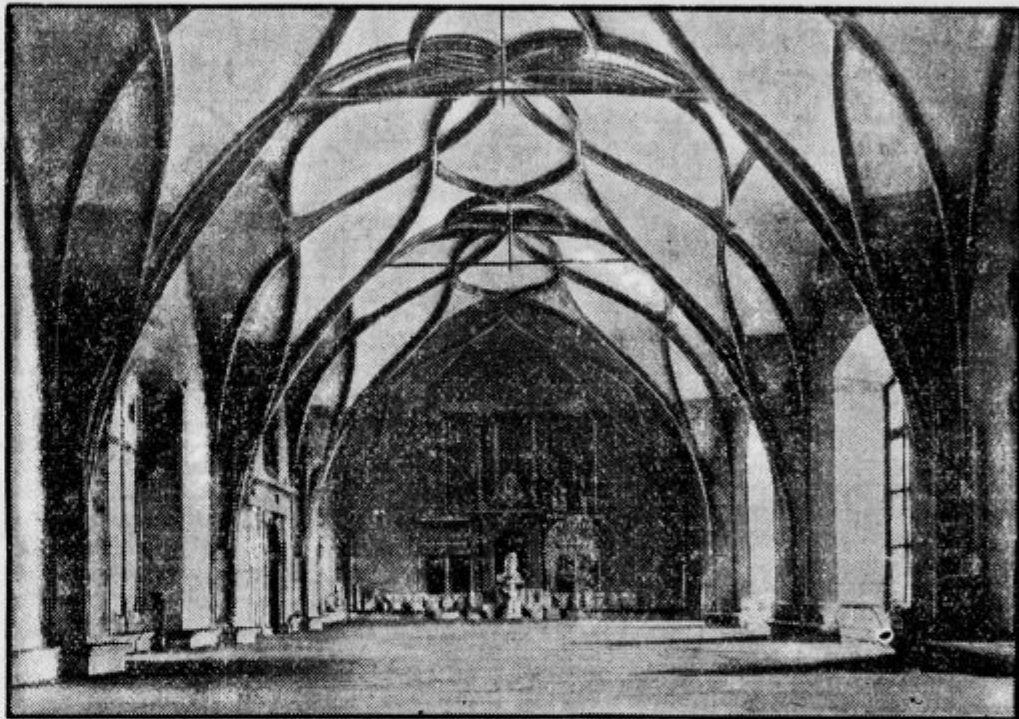
Kapucinski brat — svetnik

Na binkošti je sv. oče proglasil za svetnika Konrada von Parzham, nekdanjega vratarja kapucinskega samostana na Bavarskem. Slovesnosti je prisostvovalo okoli 5000 nemških romarjev. Cerkev sv. Petra je bila polna vernikov. Navzočnih je bilo 19 kardinalov, med njimi monakovski nadškof kardinal Faulhaber, in 60 škofov. Med temi jih je bilo 14 iz Nemčije. Na tribuni za plemenitaše so opazili Wittelsbahovega princa Konrada in Josipa Klementa Bavarskega, princa Friderika Leopolda Pruskega, princezinji Ano von Hohenlohe in Luizo Bavarsko. Navzočni so bili tudi sorodniki sv. očeta in diplomatski zbor. Slovesnosti je prisostvovalo tudi 5 nečakov novega svetnika.

Sv. oče je izvršil običajne obrede, nakar je imel nagovor, ki je značilen za sedanje odnose med Cerkvijo in Hitlerjevo Nemčijo. Med drugim je dejal: »Predvsem naj ta podoba ponižnosti, kakor jo je pokazal ponižni kapucinski brat, pouči vse tiste, ki se trudijo, da bi obnovili navade poganstva in zavračajo nauke krščanstva, ki edino lahko vodi ljudi k čednosti, h kulturi in k pravemu napredku.« God novega svetnika je določen na njegov rojstni dan, to je 29. aprila.

Dva mešetarja pod ključem

Pariška policija je aretirala mešetarja Chipota in Renarda. Chipot je že l. 1925. osleparil razne zavarovalnice do 20,5 milijona frankov, in sicer na ta način, da je v imenu drugih inkasiral zavarovalnine. Prav med preiskavo afe-re Stavijki se je pokazalo, kako je Chipot lahko sleparil in ušel sodišču. Chipot je soudeležen pri nekem gradbenem načrtu na Španskem z deležem 600 milijonov.

To je vavclavska dvorana v Pragi, v kateri bodo danes volili novega predsednika češkoslovaške republike. Izvoljen bo z vso gotovostjo Tomaž Masaryk, ki vodi Češkoslovaško že vsa povojna leta

Okoli sveta na račun loterije

Pri loteriji »Osaviohima« (Sovjetskega letalskega društva) je zadel glavni dobiček elektromonter Fokin. Glavni dobiček je bilo brezplačno potovanje okoli sveta. Fokin se v najkrajšem času odpravi na pot. Iz Moskve odide v Harkov, odtod dalje do državne električne centrale ob Dnjepru, nadalje v Sebastopol na Krimu, odtod z avtomobilom v Jalto. Iz Jalte odpotuje z ladjo v Odeso, nato v Carigrad, iz Carigrada v Grčijo, Italijo, Francijo. Iz Francije odpotuje iz Le Havre v Ameriko. Odtod se vrne čez Tih ocean v Sibirijo in Leningrad.

Čim starejša in čim bolj suha je cigara, tem manj nikotina se izgubi pri kajenju v dim.

Kakšen kontrast!

Göring, pruski ministrski predsednik, na obisku pri grškem ministrskem predsedniku Caidarisu. Če bi človek sodil po zunanosti: Telesna moč stoji nasproti možganskemu ekstraktu stopenj nižje kakor pod črnim klobukom.

V vetru, ki piha 15 metrov na sekundo, ti je petkrat bolj mraz, kakor če ni vetra.

Črešnje so zelo zdrav sad. Treba jih je samo pravilno uživati. Jasno je, da ne smeš požirati koščice. Sadje in voda sta nezdružljiva, zato nikar ne pij vode za sadjem, ker se ti sicer sadje v želodeu napihne.

Na čast ameriški materi

Tudi v Ameriki so proslavili materinski dan. Pošta je izdala posebne znamke, katerih izkupiček je namenjen revnim materam. Napis na znamkah se glasi: Ameriška pošta v spomin na čast ameriški materi. (3 stotinke.)

Moč pesnikove besede pričara lepoto

Ko je Lamartine na svojem potovanju po vzhodu prebil nekaj dni v neznatnem sirskeem pristanišču, je obiskal tamošnjega konzula, ki je imel dve hčeri. Vsi so pesnika prav pristrčno sprejeli. Lamartine je, poln bogate fantazije, posvetil tej ljubeznivi družini kar eno poglavje v svoji znameniti knjigi »Potovanje v orient«. V tem poglavju je posebno proslavljajl čarobno lepoto obeh konzulovih hčerk. V resnici sta pa bili deklici prav neznatni stvarci brez posebne krasote in tudi brez premoženja. Zdaj jima je pesnikova beseda vse to podarila, kajti komaj je izšla Lamartinova knjiga, je marsikateri evropski popotnik mimogrede obiskal tudi proslavljenega konzula in njegovi hčerki. Vsakdo pa je bil razočaran, a si ni upal kritizirati tistega, kar je smatral slavni Lamartine za popolno lepoto. Naposled sta se oglasila pri konzulu tudi dva Angleža, ki sta se poročila z njegovima hčerkama. Ko je enega teh novoporočencev vprašal maratonski patrijarh, zakaj je dekle

Takole se oblači poleti!

Kakor poleti radi uživamo hrano, ki nam hladi telo, kakor na drugi strani skušamo ohraniti telo čim hladnejše s kopanjem, s prho itd., tako moramo gledati, da bo tudi naša obleka primerna poletju. Če smo nosili pozimi toplo obleko, glejmo, da bo poletna hladnejša. Vsi vemo, da ne bomo nosili poleti n. pr. volnene obleke, temveč platneno in bombažasto. Bombažasta in platnena obleka je dvakrat, svileni trikrat boljši prevodnik toplote, kakor volnena obleka. Platno in bombaž vsrkata najmanj solnčnih žarkov in sta zato najhladnejše oblačila. Poletna obleka naj bo svetla, najboljše bela. Svetlo blago odbija solnčne žarke kakor zrcalo, medtem ko jo temno blago vsrkava in zadržuje. Zaradi tega so temnejše obleke toplejše. Temnejše blago se navzame tudi več hlapov, ki jih izhlapevamo poleti, zato je to blago toliko manj primerno za poletno obleko.

Izbirati moramo tako blago, ki prepušča zrak in hlapove. Neprotopno blago ni primerno in nosili ga bomo samo v primeru dežja. Poletna obleka naj bo poleg tega čimbolj lahka. Surovo blago je toplejše. Edino pri spodnjem perilu je v pogledu blaga izjema. Spodnje perilo se oprjema telesa, ki se poleti poti. Pot mora čimprej izhlapati, zato pa je zelo primerno luknjičasto blago. Volna je n. pr. bolj luknjičasta kakor platno in zato je za spodnje perilo tudi bolj primerna. Volna prepušča bolj zrak kakor platno. Platno se kmalu napije potu in postane vlažno.

Poletna obleka naj bo ohlapna. Ne nosimo preveč oblačil drugo vrh drugega, ker to povzroča večjo toploto in ovira dostop zraka k telesu. Sedanja moda s kratkimi rokavi je gotovo higijenična. Moški naj ne nosijo trdih ovratnikov in zapetnic, pač pa so poleti primerne mehke srajce s kratkimi rokavi.

Cevlji naj bodo nizki in če mogoče iz platna. Najboljše pokrivalo je svetel slamnat klobuk. Če je klobuk iz klobučevine, potem naj bo mehak in svetle barve. Dokazano je, da je temperatura pod belim klobukom dva do sedem

Jahanje je najbolj neprimerno sredstvo za pobijanje debelušnosti. Neki zdravnik je nekoč dejal: po jahanju shujša kvečjemu konj, ne pa jezdec.

»Ali ste razumeli, kako morate voditi voz?«, je vprašal učitelj mladega soferja.

»Da, gospod. Edino še eno bi rad vedel: Ali vlivate vodo in bencin v isto luknjo?«

KULTURNI OBZORNİK

Ljubljanska drama

Gostovanje ge. Save Severjeve v Glembočevih. — Slehernik. — Bratje Karamazovi.

V soboto je gostovala v »Glembočevih« ga. Sava Severjeva kot baronica Castelli-Glembočeva. »Glembočevje« se vedno zanimajo in so tudi sedaj napolnili gledališče, deloma zaradi prav primernih cen, s katerimi je gledališka uprava v zadnjem času pritegnila marsikatero obiskovalca, ki navadnih cen ne zmore, predvsem pa je zanimala naša rojakinja, Ljubljanka ga. Severjeva, ki je po nekaterih poizkusih pred leti nastopila sedaj v težki, prav reprezentativni vlogi. Večer je prinesel popolno zadoščenje občinstvu, gledališču, posebno pa gostinji; saj je s svojim nastopom resnično zmagala. Njeno stališče v naši zasnovi »Glembočevij« ni bilo lahko. Naša igra sloni na močnih, prirodo občutenih podobah, in šele za njimi stoji etrast Krleževe dialektike. Iz pisateljevega razumevanja naturalizma je namreč Glembočeva režija postavila več kot samo vdušenje, v katerem se po tolikih debatah neupravičeno zlomi lažljivo kraljestvo Glembočevij, ta režija je dala pretresljivo prepričevalnost in grozotnost. Danes so se tista skrivnostna središča, iz katerih Glembočeva močjo stoji, zna za preplesti ves oter v živo organsko telo, v čar višje resničnosti, seveda že premaknili, tu in tam celo izginila — zlasti v t. dejanju — ostale pa so v igrah usodno strastne narave, ki s svojimi notranjimi močmi rastejo daleč preko vseh debat in tragičnih dokazov. Zlasti g. Levor in g. Kralj sta v 2. dejanju igrala prizore, v katerih je bil govor kljub besednemu boju samo eno izmed nujnih sredstev, in samo majhen del igre. Zato nam bo takoj jasno, da je igra ge. Severjeve, iz docela druge režije in najbrž tudi po naravi iz docela druge igravske okolice, že prvi hip prinesla drugačen ton v našo igro. Njena podoba baronice Castelli-Glembočeve sloni na dialogu, iz katerega pa se čuti dobro premišljena označba; vse, kar naj bi se izrazilo z zunanjo igro: vzmirjenje, trpljenje, pohota in sovraštvo je prešlo v lepo obliko, virtuozne, komaj tu in tam z zavestjo zmage nadahnjene poudarka. Pod zmagoječimi družabnimi oblikami se skriva gospodujoč razum, ki pa prihaja do izraza samo kot utrjen poraz. Toda v 3. dej. je ga. Severjeva pokazala, da je tudi igravica močno zunanje igre, čeprav telesno tega še ne more v toliki meri; prelom v histerični izbrih je podala tako svojstveno in močno, da s prepričanjem ugotavljamo, da nam zori v ge. Severjevi prava umetnica. Zato ji iz srca želimo še več uspehov in zasluženega zadoščenja. Predstava, ki smo jo v glavnem že zgoraj označili, je žela mnogo priznanja. Poleg ga. Levorja kot starega Glembočeva in g. Kralja kot Leona zasluži ponovne omembe še g. Daneš kot stari Fabricius.

Na binkoštno nedeljo in ponedeljek zvečer se je pred našno cerkvijsko zopet igral Hofmannsthalov srednjeveški misterij Slehernik. Kljub številnim prirediteljskim in prazniškim je delo privabilo mnogo poslušavcev. Žal je v nedeljo huda ploha igra onemogočila prav ne sredi, zato se je tem lepše uveljavila drugi večer. Uprizoritelj terja tudi velikega zunanje napora, toda naši igralci se dobro uveljavljajo tudi na tem največjastnejšem našem ljudskem gledališču, ki mu taje utišani, cerkev prepleto nari na ozračje. Pri prvi uveljavitvi smo opazili nekaj zelo srečnih režijskih sprememb, nujnih zaradi nove kamentne ograje ob stopnišču, pa popolnoma posrečenih, da je igra spet mnogo pridobila. Stebrišče na prizorišču se je izkazalo kot zelo pripravna prostorska opora igralcem, obenem pa nam je nanj režiser (g. O. Sest) alegorične podobe kot Smrt, dobrila Dela in Vero v nekaterih prizorih smiselno dvignil in jih poudaril kot žive alegorije. V igri so se odlikovali kakor navadno: g. Levor (Slehernik), ga. Nablocka (nevesta), ga. Marija Vera (mati), ga. Saričeva (dobra Dela), gđ. Boljarjeva (Vera, g. Kralj (Smrt), g. Skrbinešek (Mamon).

Ko govorimo o posameznih dogodkih, je treba omeniti, da so Bratje Karamazovi še vedno glavna točka letošnjih umetniških prizadevanj. Ob njih najde tudi poročevalec še marsikaj, kar je ostalo pri prvih predstavah manj opaženo ali pa se je pri naslednjih predstavah izravnavalo v boljše skladnost. Dočim so prve predstave v posameznosti še dihalo udmir in napor studija, se je sedaj zila igra v zaokroženo celoto skrajno napornih in tveganih prizorov. Ga. Mira Danilova je z majhno modulacijo svoje skrajne sproščenosti in prizoru z Dimitrijem dosegla mnogo resničnejšo in tragičnejšo Grušenjko. Zlasti pa je treba naglasiti, da je Jekaterina Ivanovna gđ. Boltarjeva sedaj ne samo globoko dometa, ampak tudi igravski prav trdno dograjena podoba. Tudi stari Karamazov g. Cesarja kaže posebno v prvi polovici svoje igre večjo ubranost med zamislem in izrazom. Tako so »Karamazovi« že takoj v prvih ponovitvah pokazali v zreli podobi tudi vse tisto, kar so igralci in režiser v napornem delu izklopali iz sebe in nagradili v igro, pa v preveliki telesni izčrpanosti ni moglo do popolne podobe.

Galsworthy: Družba

(K današnji premijeri in drami.)

Po izjemd presledku homo pri nas apert videli eno izmed Galsworthyjevih dramskih del. »Družba« je drama, v kateri nam pisatelj prikazuje višjo angleško družbo, njeno konservativnost in njeno okorelost, ki velikokrat sloni na zgolj družabnih, zunanjih principih. V višji angleški družbi se sredi noči izvrši nenadoma tatvina. Kako je okradel mladega bogataša De Levisa. Ta po raznih indicijah obdolži tatvine člana iste družbe in zdaj se začne divji boj za čast in za izsleditev krivca. Zelo malenkostna indicija, ki nekoliko podpira De Levisovo obdolžitev, začne počasi vzbujati sum tudi pri drugih, tako da ostane na koncu obdolženi stotnik Dancy sam. Podpirata ga samo še prijatelji major Colford in žena. Sredi pravde radi razžaljenja časti odkrijejo dva bankovca ki potrdita De Levisovo obdolžitev. Drama je ponekod naravnost detektivsko napeta, dokler po usodopolni izpovedi italijanskega trgovca ne zdrvi v nagel, tragičen konec. Galsworthy se je v svojem delu dotaknil takozvanega antisemitizma, ker je okradeni De Levis Jud. Toda ni se samo izognil cenenege vsakdanjega sovraštva do Židov, temveč je obtožil prav ob tem problemu svo družbo. Kakor Dancyjevi prijatelji sovraščijo

okradenega De Levisa, ker je Žid, prav tako puste na cedilo nesrečnega Dancyja, ki je storil svoje dejanje v hipni zmedenosti in veliki stiski, ko se začne dvomiti o njegovi neoporečnosti. Oba sta izobčenca družbe in njene morale z vsemi družabnimi predsodki. Družba je pustila De Levisa v svoje klube in do raznih družabnih časti samo radi njegovega denarja. Dancyju pa, ki je zašel v velike denarne težkoče, pa nihče ne pomaga. Tako je G. usodo dveh junakov svoje drame povezal in utemeljil z razmerami, ki vladajo v današnji meščanski višji družbi. Za vsem delom se skriva Galsworthyjeva lastna tiha obtožba te družbe.

Med knjigami

Yugoslavie, napisala Jacques Augarde in Emile Ligard, Uvod Alexandra Milleranda. Izdaja Des Portiques Paris 1934. Cena 12 fr. — Knjiga francoskih piscev ima namen zgodovinsko, geografsko, gospodarsko, kulturno in politično seznaniti Francoze z našo državo. Pisana je v lahkem, časnikarskem slogu in bo nudila tuju obilo zlasti zgodovinskega in gospodarskega materiala, ki je le žal nekoliko neurejeno podan in se gotovo stvari brez potrebe tu in tam ponavljajo. Politično zagovarja knjiga državni centralizem in nacionalni unitarizem in skuša v tem oziru demantirati dela nekaterih drugih francoskih publicistov o Jugoslaviji.

Kateheze za prvence. Priprava za prvo spoved, za prvo sv. obhajilo in za birmo. — Izdalo Katehetsko društvo. II. izdaja. 1934. Založil škofijski ordinarij v Ljubljani. Cena 12 Din. Prva izdaja te knjižice je že zdavnaj posla. Ker nimamo v slovenskem jeziku nobene knjižice, ki bi v jedrnatih, kratkih katehazah nudila veroučiteljem potrebna navodila pri pripravi nežne mladine za svele zakramente, se je odločil šk. ordinarij ljubljanski za ponatis teh katehez, ki so prirejene v soglasju z besedilom novih veroučnih učbenikov. Nauk za prvo spoved je obdelan v 6 katehazah, za prvo sv. obhajilo v 5 in za sv. birmo v 3. Knjižica je že dotiskana in se lahko takoj naroči.

Kulturni drobci iz Beograda

Slovenski umetniki v Beogradu. Na šesti pomladanski razstavi v Beogradu razstavljajo tudi sledeči slovenski likovni umetniki: Nande Vidmar, Rihard Jakopič, Matija Jama, France Kralj, Bruno Vavpotič, Fran Zupan, Ivan Kos, Mara Kralj, Tone Kralj, Josip Tavcar, Avgusta Santel in Lojze Dolinar (sicer iz Beograda). Iz Ljubljane je zaznamovana še neka Dana Pajnič (dve deli). O razstavi, zlasti njenem ozadiju, v par dneh obširneje.

Prva bolgarska drama v Beogradu. V torek, 22. t. m. je bila premiera prvega bolgarskega odrskega dela na deskah beograjskega gledališča. Igrali so s sorazmerno dobrim uspehom znano komedijo Stojana Kostova »Zlati rudnik«.

Te dni se mudi v Jugoslaviji direktor znane »Revue des beaux arts« z namenom, da prouči možnosti za razstavo sodobne jugoslovanske likovne umetnosti v Parizu.

Kaj dela Nušić? Marsikdo bi v šali dejal: star je, pa smrti čaka. Pa ni tako! Kljub visokim letom je še vedno eden najprožnejših ljudi s persom pri nas. Pravkar je dokončal novo komedijo z naslovom »Ožaloščena porodica«. Po njegovih lastnih besedah je to delo blizu njegovemu znanemu »Svetu«. Premijera bo v začetku prihodnje sezone. Razen tega Nušić končuje še eno dramsko delo s karakterističnim naslovom »Ušao davo u selo«. Pri Kohnu bo pa izšla obsežna knjiga o retoriki. Nušić je bil namreč pred časom profesor govorništv v vojni akademiji, pa bo radi tega to novo njegovo delo, ki bo deloma znanstvenega značaja, zanimivost zase. T. P.

Bolgarski književniki bodo brali svoja dela v Ljubljani. Kakor smo poučeni, bo prišlo 30. t. m. 30 članov sofijskega Penkluba v Ljubljano, isti večer bodo recitali svoja dela v filharmonični dvorani, naslednji dan pa se bodo odpeljali na Gorenjsko. Tako bodo ostali v vsaki akademiji, pa bo radi tega to novo njegovo delo, ki bo deloma znanstvenega značaja, zanimivost zase. T. P.

F. BODNER
zaloge klavirjev

MARIBOR
GOSPOSKA ULICA 2
Zastopstvo
Würschinger-jevih
klavirjev

Salonski pianino Din 15.500
Na mesečne obroke Din 300.—

Rane od dolgega ležanja

Tako nastale rane imajo močan duh, se hitro širijo, razpadanje tkiva se težko ustavlja. V tem slučaju »Fitonin« veliko pomaga bolniku in njegovi okolici. Že par dni po uporabi »Fitonina« izgine neprijeten duh, bolečine se zmanjšajo, tkivo se okrepri in rana se prične celiti. Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poštno knjižico št. 15 pošlje brezplačno »Fiton« dr. o. z., Zagreb 1-78. (Reg. pod br. 1281 od 28. VII. 1933.)

Gospodarstvo

Dve nasprotni mnenji

Iz poslovnega poročila beograjske borze za leto 1933, ki je bilo objavljeno za občni zbor dne 19. maja, posnemamo o vprašanju bodočnosti našega denarstva tole poglavje pod naslovom »Dve nasprotni mnenji«:

O vprašanju bank je bila v teku lanskega leta živa razprava v javnosti. Zastopani sta bili dve diametralno nasprotni stališči. Ni tu mesta, da razpravljamo o njih upravičenosti niti o argumentih, s katerimi so bila ta stališča podkrepjena. Po enem mnenju je bilo treba mobilizirati kmetijske terjatve, event. s pomočjo ad hoc ustvarjenega papirnega denarja, s katerim bi se odkupile od denarnih zavodov kmetijske terjatve. Vprašanje likvidnosti bi bilo za veliko število denarnih zavodov rešeno in ti bi mogli zopet začeti s svojo kreditno funkcijo. Tudi mnogi drugi predlogi, ki so jih predlagale zelo avtoritativne osebnosti, so imeli svoj višek v zahtevi znatnega povečanja obtoke bankovcev.

Padec produkcije premoža v marcu

Kot je bilo pričakovati, je produkcija v marcu radi sezonskih razlogov nadalje nazadovala. Znašala je v slovenskih premovalnikih le 95.734 ton (februarja kljub manjšemu številu delovnih dni 104.106 in marca lani 94.564 ton). Produkcija je le nekoliko višja kot lani in praktično lahko rečemo, da se giblje na lanski višini.

Primereno je padla od februarja na marec tudi prodaja in sicer od 90.914 na 84.763. Glavni odjemalci so bili (v oklepajih podatki za februar): železnice 35.163 (42.975), od tega v Sloveniji 16.187 (23.060), brodarstvo 3.940 (1000), industrija 35.714 (38.575), od tega v Sloveniji 23.410 (25.722), za hišno porabo 4.507 (8.724), razne stranke 4.828 (4.467), izvoz 610 (1.173), deputati 2.701 (2.964) in lasina poraba 4.791 (5.652). Ob takem odjemu bi se zaloge morale v marcu povečati, toda ta mesec so znašali odpisi na zalozhah rekordno vsoto 14.761 ton (doslej najvišji odpis je bil aprila lani s 7.628 tonami). Zaradi tega so nujno morale zaloge izkazati znatno zmanjšanje v teku meseca od 76.109 na 64.826 ton.

Število zaposlenega uradništva se je v marcu v primeri z februarjem povečalo od 214 na 217. Število paznikov pa od 194 na 197. Pač pa je ostalo skoro neizpremenjeno število delavstva s 5.808 (v februarju 5.816, v marcu lani 6.211). Tudi število šilhov se je od februarja na marec zmanjšalo od 122.953 na 119.096 in ravnotako izplačane mezde od 5.640.000 na 5.492.000 Din.

Iz teh števk je razvidno, da je poraba in odjem industrije kolikorotko stalen, dočim zelo varira poraba državnih železnic, ki so poleg industrije najvažnejši odjemalci, v nekaterih mesecih odjem državnih železnic celo prekaša odjem industrije. Baš porabi železnice pa je tudi pripisovati največje izpremembe v produkciji, ker niso dovolj stalen odjemalec.

V naslednjem prinašamo pregled produkcije in zalozh ob koncu meseca:

	1933	1934	1933	1934
	produkcija		zaloge	
januar	115.333	133.938	137.739	77.497
februar	94.155	104.106	141.231	76.109
marec	94.564	95.734	156.944	64.826

Skupno je znašala v prvih treh mesecih t. l. 333.838 ton, v prvih 3 mesecih lani pa 304.052 ton, v prvih 3 mesecih 1932 pa celo 360.673 ton. Ugoden rezultat v tekočem letu je pripisovati predvsem rekordno visoki januarski produkciji.

Kaj je z nemško pogodbo?

Dne 1. junija t. l. ima stopiti v veljavo nova trgovinska pogodba med našo državo in Nemčijo, katere tekst do danes še ni bil objavljen. Sedaj poročajo nemški listi, da je tekst pogodbe in spremnih pism objavljen v Reichsanzeigerju, torej v nemškem službenem listu z dne 19. maja. Iz neznanh razlogov pa se je objava pri nas zavlekla, pa pričakujemo čimprejše objave, ker smo na pogodbi izredno zainteresirani in je sedanja neizvestnost zelo škodljiva. Isto velja tudi za neke pogodbe z Avstrijo. Avstrijski listi so pisali že o zaključenju in da so jugoslovanski delegati odpotovali v Beograd, da obveste oblasti o sklepih, toda nikjer ni bilo ničesar. Tako stanje je zelo škodljivo za razvoj trgovine in vnaša zastoje, ki je tem težji v današnjih težkih casih.

Iz beograjskega bankarstva. Obe banki Matejčevega koncerna: Eskontna banka in Opšta privredna banka sklicujeta za 27. junij popoldne obč. zbor delničarjev. Na dnevnem redu je sklepanje o prošnji za odložitve plačil, o prečiščenih bilanci, zmanjšanju glavnice in odpisih. Poleg tega predlaga upravni odbor spojitve obeh bank v eno. — Eskontna banka se je kot »Opšta privredna banka« poslužila zaštite po čl. 5. Njena glavnica znaša 10 milj., rezerve 4.1 milj., tuja sredstva 104,2, od tega reeskont 15,44 milj. konec leta 1932. Glavnica druge bank je znašala 6 milj., rezerve 1,37 milj., tuja sredstva 18,3 milj. Din.

Potrjena poravnava: Flora Lager Neckermann v Celju za 50% v 16 mesečnih obrokih, Troha — Medved Franciška v Ljubljani, Cesta na Kodeljevo št. 21.

Odprava konkurza: zapuščina po g. Tratniku Mirku, bivšem gostilničarju v Ljubljani, Rimska cesta 4, ker ni kritja za stroške postopanja.

Važno za posetnike letošnjega Ljubljanskega pomladanskega velesejma. Posetniki velesejma imajo 50% popusta na železnicah. Za izrabo tega po-

Drugo stališče je odklanjalo vsako misel s takozvanem socializiranjem izgub (neposredno po državi kot predstavniki celote ali v obliki nadaljnjega razvrednotenja denarja). Zato se ne sme od države zahtevati nobenih žrtv in je treba pustiti, da se izvrši proces izbire, ki bo izločil one zavode, ki niso sposobni za življenje. Zadoštuje, če se ugotovi norme za tiho likvidacijo slabih ali nezdravih tvorb v denarstvu in gospodarskem življenju vobče. Po tem mnenju je izključeno vsako angažiranje emisijske banke v smeri povečanja likvidnosti pri denarnih zavodih, da bi se preprečila nemobilnost.

Glede novih uredb od novembra lanskega leta pravi poročilo, da v neki meri dajejo možnost za temeljito prečiščenje bilanc pri bankah in za stvornitev boljšega odnosa med lastnimi in tujimi sredstvi. Toda to še ne zadoštuje za vzpostavitev normalnega poslovanja.

pusta je izdala železniska uprava posebne železniske izkaznice, ki jih izdajajo blagajne vseh železniskih postaj po 5 Din za komad. Vsak posetnik kupi na odhodni postaji tako železnisko izkaznico za 5 Din in celo vozno karto do Ljubljane. Številko vozne karte vpiše postajna blagajna v železnisko izkaznico in isto žigosa. Uprava velesejma potrdi obiskovalcu v železnisko izkaznico obisk velesejma. Na povratku žigosa železnisko izkaznico še blagajna ljubljanske postaje, nakar velja vozna karta za brezplačen povratek po isti ali krajši poti. Železniska izkaznica brez potrdila o obisku velesejma za brezplačen povratek ni veljavna.

Popust velja za dopotovanje v Ljubljano od 28. maja do 10. junija zaključno, za povratek pa od 30. maja do 12. junija t. l. zaključno.

Nas kliring s Švicco. Do 7. maja je bilo vplačanih za švicarske upnike v Beogradu 15,5 milij. fr. (do 4. aprila 14,65 milij.), švicarski upniki pa še niso od tega zneska prejeli 0,6 milij. (0,566 milij. za blagovne in 0,046 (0,041) milij. za ostale terjatve, nadalje je prijavljenih še terjatev za 3,08 (3,26) milij., neblagovnih pa za 0,03 milij., tako da ostane saldo 3.755.985 šv. fr. (3.802.289 šv. fr.).

Naša trgovina s Švicco se razvija nadalje povolno in je v aprilu bila znatno aktivna. Ta mesec smo namreč uvozili v Švicco naših proizvodov za 0,931 milij. frankov, uvozili pa smo iz Švice njenih proizvodov samo za 0,555 milij. šv. frankov vse po švicarski statistiki zunanje trgovine).

Borza

Dne 23. maja 1934.

Denar

Neizpremenjena sta ostala Curih in Praga, narastel je Pariz, dočim so ostale devize popustile.

V zasebnem kliringu je notiral avstrijski kliring na ljubljanski in beograjski borzi 9,37—9,47, na zagrebški pa je bil zaključen po 9,455. — Grški boni v Zagrebu 32,50 blago. — Angleški funt v Zagrebu 252,20—253,80 (253). — Španska pezeta v Ljubljani 6,45 denar, v Zagrebu 6,40—6,50 (6,45). Ljubljana, Amsterdam 2311,79—2323,15, Berlin 1340,14—1350,94, Bruselj 796,63—800,57, Curih 1108,35—1113,85, London 173,14—174,74, Newyork 3768—3796,26, Pariz 225,15—226,27, Praga 141,90 do 142,76, Trst 289,46—291,86.

Promet na zagrebški borzi 60.526 Din. Curih, Pariz, 20.315, London 15,65, Newyork 306,75, Bruselj 71,925, Milan 26,16, Madrid 42,125, Amsterdam 208,625, Berlin 121,05, Dunaj 73,04 (57,40), Stockholm 80,65, Oslo 78,60, Kopenhagen 69,90, Praga 12,82, Varšava 58,10, Atene 2,92, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenco je bila danes čvrsta, vendar znatnejših izprememb v tečajih ni bilo. Izjemo tvorijo Blerova posojila, ki grede krepko gor in je tudi v njih znaten promet. Na zagrebški borzi je znašal promet: vojna škoda 100 kom., 8% Bler, pos. 1000 dol. in 7% Bler, pos. 8000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 5 delnic Narodne banke in 600 delnic Priv. agrarne banke.

Ljubljana, 7% inv. pos. 70—71, agrarji 36—37 vojna škoda 307—309, begl. obv. 53,50—54,50, 8% Bler, pos. 56,50 den., 7% Bler, pos. 52 den., 7% pos. Drž. hip. banke 67—68, Kranj, ind. 20,50 bl.

Zagreb, Drž. papirji: 7% inv. pos. 70,50 den., agrarji 36,50 den., vojna škoda 308—309 (308), 8% Bler, pos. 56,50 den., 7% Bler, pos. 52 den., 8% Bler, pos. 57—57,50 (57), 7% Bler, pos. 52,50 do 52,62 (52,57, 53), 7% pos. DHB 65—66. Delnice: Nar. banka 4100—4200 (4150), Priv. agr. banka 214—216 (215, 216), Guttman 80 bl., Osj. skl. slov. 140—160, Union 50, Isis 20 bl., Trboveljki 85—90 (20 po 90).

Beograd, Drž. papirji: 7% inv. pos. 71—71,50 agrarji 37—38, vojna škoda 307—308, 9% Bler, 54—54,30, 8% Bler, pos. 56,50 den., 7% Bler, pos. 52,50—53, 7% pos. DHB 66 bl. Delnice: Nar. banka 4060—4090 (4070), Priv. agr. banka 215—217 (217).

Žitni trg

Budimpešta javlja danes izredno tendenco in skoro viharno hoso, ki ni ostala brez posledic tudi pri nas. Cene so nadalje narasle. Pri koruzi pa je nastopilo pomanjkanje blaga, ker so dovozi sploh izpadli radi rezerviranosti kmetov. Radi tega so cene koruze nominalne in so znašale: banatsko blago 80, Sisek 102. Pšenica stane danes baška 80 kg 1% 135, prekmurska pa 140. Moka je ostala za enkrat v ceni neizpremenjena 225—235, bo pa morala slediti pšenici.

Iz poročila borz. agenture Balabusič & Komp. posnemamo, da deževje zadnjih dni ni bilo zadostno, ker so bile le kratkotrajne plohe. Povoljno pa vpliva hladno vreme. Donos v Bački se ceni na 6—8 met. stotov na oral, kar pomeni slabšo srednjo žetev. V Banatu se pričakuje slaba žetev z donosom 4—5 met. stotov po oralu. Na več krajih v Banatu je padel dež, toda prišel je dičoma prepozno. Letošnja žetev se bo začela 10—14 dni prej kot lani. (Novi Sad, 20. maja.)

Zivina

Dunajski prasijski sejum 22. maja 1934. Prijetih je bilo 10.946 prasetarjev in 3002 špeharja, skupno 13.948 glav. Cene so bile tele (v šil. za kg žive teže): špeharji 1. 1,13—1,17, stari 1,04—1,12, kmetjski 1,13—1,24, križani 1,10—1,18, pršutarji 1,05—1,20. Promet je bil živahen in so se težki poljski pršutarji podražili za 3—4 groše, srednje težki so bili trgovani po cenah prejšnjega tedna, dočim so l. pršutarji težko vzdržali cene prejšnjega tedna. Prvovrstni madjarski veleposestniški pršari so se podražili za 2—3, ostali pa za 3—5 grošev, stari pa še bolj, križani špeharji so obdržali čvrste cene prejšnjega tedna.

+

Brez posebnega obvestila.

Potrli javljamo, da nas je danes, dne 23. maja 1934 po daljši, mučni bolezni za vedno zapustila naša ljubljena stara mama, mama in sestra

TEREZIJA ŠEVAR

vdova

K počitku počitku jo homo položili v četrtek, dne 24. maja 1934 ob 17 na domače pokopališče.

Prosimo tihega sožalja.

Rakek, dne 23. maja 1934.

Gornik, Lavrič, Ševar.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana
Poljanski nasip 4-5
Pralnica — Svetlolikalnica

Službe iščejo

Natakarica

išče službo samo v dobro gostilno ali vinotoč. Položi lahko nekaj kavčice. Nastop takoj ali pozneje. Poizve se: Zibertova ul. št. 26, II. nadst. desno. (a)

Službodobe

Hotelska perica

lahko tudi začelnica, srednjih let — se takoj sprejme. Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Hotelska perica« 5866. (b)

Inkasant-sluga

z desetletno gotovino, se sprejme. Stalna služba. Plača in oskrba. Točne ponudbe upravi »Slov.« pod »Lahko začelnica« št. 5842. (b)

Prodajalko

pošteno, verno in pridno, sprejem v mešano trgovino na deželi. Ponudbe upravi »Slov.« pod števil. 5851. (b)

Vajenci

Učenka

iz boljše kmečke hiše, zdrava, močna, s primerno izobrazbo, se išče za trgovino z mešanin blagom na deželi. Naslov v upravi »Slov.« pod števil. 5856. (v)

Denar

Posredujem

denar na hranilne knjižice velikih denarnih zavodov Rudolfa Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

V vseh zadevah

glede hranilnih knjižic in posojil posreduje Augustin, Ljubljana, Aleksandrova 4. (d)

Stanovanja

Prazna soba

s posebnim vzhodom — se odda. Orlova ulica 17. (s)

Razno

Pozor!

Sprejem več abonentov na prvovrstno hrano, 12 Din dnevno. Restavracija »Pod Skalco«, Mestni trg št. 11, pri Ciglicu. (r)

Fotomaterijal

Lepi posnetki zimskih motivov — v velikosti 10 x 15 ali 9 x 12 — se dobro honorirajo. Informacije: papirnica M. Tičar, Ljubljana. (r)

Posestva

Enonadstropna hiša

s tremi stanovanji, v Vodmatu, nova, naprodaj. — Plačljivo delno z vložni-mi knjižicami tukajšnjih hranilnic. — I. Oražem, Moste. (p)

Posestvo

70 orolov, 7 km od Maribora, gozd, sadonosnik, lep razgled, 2 zidani poslopji za bivanje in gospodarsko poslopje. Idealno za letno bivanje mladine — se prodaja po ugodnih plačilnih pogojih. — Marštan, Maribor, Slovenska 22. (p)

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Obrt

Kolesarji! — Pozor!

Vsa popravila koles vam točno in poceni izvrši specialna delavnica. Nadomestne dele in dobro pnevmatiko vam hitro vstavijo pri: Savnik Franc, Gosposvetska cesta 16, na dvorišču restavracije pri »Levu«. (t)

KOSTANJEV LES

kupuje celo leto proti takojšnjemu plačilu

Zlatko Krali, Zagreb

Gjorgijeva ulica 6/III

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inšerat

Lepa košnja

v bližini dolenskega kolodvora — se ceno odda. Povprašati: K. Čuč, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 6. (l)

Domače salame

priznane najboljšie ter polemendolski sir nudi delikatesa I. Buzzolini, Lingarjeva ulica, za škofijo. (l)

Zelo poceni

se oblečete pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ul. in Stari trg.

VINA

prvrstna, bela in črna Vam ugodno nudi od 50 l naprej

Belokranjska klet

vinarska zadruga LJUBLJANA VII Gasilska ulica 3

Telefon 2039

PREMOG KARBOPAKETE DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Dražba košnje

sena in otave, na parcelah Kmetijske družbe — Cesta v mestni log — bo v nedeljo, dne 27. maja ob 3 popoldne. Kupci se vabijo. (l)

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6.

Občutila sem hude bolečine v nogi...

Obuti sem morala copate, kadar sem šla na trg

Ljudje so se mi smejali, ko so me videli. Imela sem kurja očesa in trdo kožo, noga pa je bila otekla in tako me je bolelo, da nisem mogla obuti čevljev.

Samo oni, ki je isto pretrpel kakor jaz, lahko razume moje veselje, ko sem našla enostaven in lahek način, da se rešim vseh teh muk. Neka prijateljica mi je pripovedovala o sijajnem učinku kisikove kopeli s Saltrat Rodellom Poizkusila sem to in po treh minutah so popolnoma izginila vnetja in otekline, kurja očesa pa so se omehčala v toliki meri, da sem jih lahko odstranila s koreninami vred. Sedaj spet nosim lepe in elegantne čevlje in ves dan lahko hodim brez vseh težav. Saltrat Rodell se prodaja po ugodni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Gospodinje!

Malo truda in stroškov, a mnogo uspeha pri pranju perila, podov, stopnic itd., boste imeli, če se odločite za tekoči pralni lug

„PERICA“

ki ga poznajo kot najboljšo sredstvo za pranje zlasti močno umazanega perila že vse praktične gospodinje in perice. — Dobi se po izredno nizki ceni 4.— Din steklenica v drogeriji R. HAFNER, Ljubljana VII., Celovška cesta št. 61.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri oče, stari oče, tast in stric, gospod

Pavčič Lovrenc

tesarski mojster

včeraj po dolgi bolezni, previden s tolažili svete vere, za vedno zatisnil oči v starosti 75 let.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek 24. t. m. ob 18 iz hiše žalosti, Dobrunje št. 28, na farno pokopališče v Sostro.

Dobrunje, dne 23. maja 1934.

ZALUJOČI OSTALI.

Zelo ugoden nakup hotela

Na otoku Krku se prodaja potom sodne dražbe, ki se vrši dne 26. maja 1934 ob 9. uri pri tamkajšnjem sodišču, Krk soba št. 5 prvovrsten hotel „Vila Lucija“ v Aleksandrovem s 24 sobami ter povsem opremljeno restavracijo z oskrbo 100 oseb. Hotel se nahaja v neposredni bližini kopališča. Kupci, ki se zanimajo za nakup hotela, se vabijo, da se te dražbe udeležijo, ker kupec lahko takoj prične z obratovanjem.

Pojasnila daje iz prijaznosti „Hranilnica kmečkih občin“ v Ljubljani Poštni predal 297.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je naš nad vse dobri soprog, atek, gospod

MAJHENIČ ERNEST

trgovec in posestnik

danes, dne 22. maja 1934 ob pol 9 po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 53. letu starosti, umrl. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 24. maja ob 3 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Vida. Maša zadušnica se bo služila v petek 25. maja ob 7 zjutraj v farni cerkvi Sv. Vida. Pobrežje, dne 22. maja 1934.

Marija, soproga, Josip, Beti, otroka, Pepo Ilvošek, zet in ostalo sorodstvo.

Potrji javljamo, da je po volji Vsemogočnega, naš ljubi sin in brat

Emil Poženel

pokrepan z angeljskim kruhom, po daljšem trpljenju, v svojem 18. letu, odšel k majniški Kraljici.

Pogreb bo v petek, dne 25. maja 1934 ob 5 popoldne.

Jesenice—Fužine, dne 23. maja 1934.

Minka Poženel, mati;

Evgenija, Radivoj, Marija, brat in sestra.

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je dne 22. maja 1934 ponoči nenadoma, a dobro pripravljena, zapustila naša predobra, od vseh spoštovana in ljubljena mati, stara mati, sestra in tašča, gospa

Terezija Balon

posestnica v Beligrorici, Bizelsko

Pogreb nepozabne rajnice bo v petek, dne 25. maja ob 9 popoldne iz hiše žalosti.

Vsem, ki ste poznali njeno blago srce in jo ljubili, jo priporočamo v blag spomin!

Bizelsko, dne 23. maja 1934.

Zalujoče rodbine: BALON, ŠEKORANJA, HUDINA.

Rekordna vožnja

Ko je označil mesto, kamor so postavili bojo, je vnesel še običajne znake za moč njene luči. »To je zgodba, ki bo navdušila Mino,« si je mislil. »To ji bo všeč, njej, ki vedno toži, da si vsa moja pisma slišijo in se čudi, da se na morskih voznih ne pripeti nič izrednega. Kakšna vprašanja bi mi zastavljala! Kakšen je ta Herwick? Kaj si mu odvrnil? Si mu verjel?«

»Ne, draga, še za hip ne!«

»Se boš tudi ti lagal? — So tudi drugi na krovu vedeli za to?«

»Saj res, ve li še kdo na brodu kaj o tem?«

Zvonček z mostiča ga je pozival na stražo. Spravil je zemljevid, misleč, da bi pozneje nadaljeval začeto delo in se podal na zapovedišče, kjer ga je sprejel Gerard.

Ob prevzemu straže je vselej pogledal na magnetnico, zemljevid, v ladijski dnevnik in beležno tablico, ki je kazala smer vožnje. Zatem se je ozrl na levo in desno, ni li morda ladja na vidiku. To se je godilo med tem, ko si je tesno zapenjal svoj topli volneni plašč — zakaj bil je občuten mraz — in ko je poslušal Gerarda, ki mu je predajal povelja.

»Ničesar posebnega?« je pobaral.

»Ne, Simon. Med mojo stražo smo srečali tovarnik, nedvomno švedski. Bil je globoko pogrznjen, valovi so se zaganjali vanj. Dal sem znamenje spoznanja. Ni odgovoril. Vendar eden, ki ga gmota »Morske zvezde« ni prevzel.«

»Dobro, Gerard. Izjemnih ukazov ni?«

»Ne. Natančno slediti smeri. Če možno povečati brzino...«

Tedaj so jima obviseli oči na nizkem in svinčenosivem nebesu.

»Hm!... Bojim se, da se ne razjasni.«

»Ne,« ga je zavrnil Simon! »In megla je v daljavi sto ali stopetdeset milj pred nami. Ne bomo mudili...«

»Na svidenje, Simon!«

»Na svidenje, Gerard!«

Nekaj časa, ki mu dolgoti ni meril, je stal v kotu poveljniškega mostu in sledil igri valov, ki jih je rezal in drobil v biserne kaplje kljun »Morske zvezde«. Valovi so se pa zabavali z rahlim pozibavanjem broda z boka na bok. Gledal je na vhode v stražišče moštva in sobe Holmesa, podmojstrov in sobe tesarjev, ki so bile spredaj na samem kljunu ladje. Sedaj je eden, sedaj drugi mirno prečkal krov. Vsi so si že uredili življenje, bili so v sebi uravnovešeni. Da si na straži dobro razpoložen, moraš dobro jesti in dobro spati. Bili so molčeči in vse svoje sanje, vse svoje upe so obdržali v sebi, in godilo jim je, da so jih vedno iznova prereševali.

»So tudi drugi na krovu vedeli?« Da, sničava in zvedava Mina se temu vprašanju ne bo izognila. »Pa ne, niso vedeli! Kako bi mogel misliti, da bi tem tako umirjenim ljudem bila znana Herwickova izmišljena zgodba?«

»Kako nevarno igrati! Hotel me je vznemiriti in jaz bi bil lahko enega ali drugega povprašal. Lahko ne bi niti za hip dvomil o tem, kar mi je pravil. Od svoje strani bi bil lahko vznemiril Gerarda, znil besedico mimoidočemu mornarju. Ta bi povedal tovarišu. Kaj bi storili, če bi se zgodba raznesla po stražnici?«

Herwick, Herwick, niste si predstavljali dalekosežnosti te laži!«

Dasi ga je stalo mnogo premagovanja, ta ni koga povpraševal, je sklenil, da obdrži v duhu tovarništva zgodbo zase. Medtem pa, ko je pazil na morje in severnico in oprezoval za jasnost na ne-

bu, se je vendar vmišljal v posledice, ki bi jih mogla imeti.

Predstavljal si je opozorjenega mornarja. Povest je predobra, da bi o njej molčal. Pove jo prijatelju. Pri mizi so govorili o njej in jo pretresali.

»Pravi to komu drugemu!«

Ta, ki je zgodbo prinesel, se noče udati. Pove jo ponovno, potrjuje, razlaga, tolmači podrobnosti. Razpravljajo zavzame resnejšo obliko. Mornarji se ločijo napol sprti. Vsak odnese s seboj dvom, ki bi se ga rad iznebil, zato zagrabi prvega, ki mu pride na pot: kurjača, slonečega na vogalu hodnika, kuhinjskega pomočnika, polnečega četrtinke in skledice, in ga obvesti. Laž se širi v globinah liki požar. Kurjači, mazači so opozorjeni. Zadevo vzamejo resno. V slučaju nesreče bi bili prve žrtve. Bilo bi presenetljivo, da ne bi kdo izmed strojnih častnikov vjel besedice, da ne bi klepetavi strežnik v sobici povedal novice komu izmed potnikov.

Nemudoma bi pograbili Graysona, potniki bi zahtevali pojasnil. Lahko bi se izcimila iz tega panika. Davisa, ki bi bil zadnji obveščen, bi naskočili z vprašanji. Potniki bi hoteli biti pomirjeni, posadka prepričana. Ves parnik bi bil v zmedbi sredi Atlantika in vse to radi Herwickove laži.

»Ni preudarlil. Svoje mesto postavlja v nevarnost. Kam ga privede ta strast laganja? In zakaj govori nerresno?«

Simon je bil tako zatopljen v svoja razmišljanja, da ni takoj čul Davisa, ki je prišedši iz svoje sobe koračil po zapovedišču. Tri-ali štirikrat je šel Davis mimo njegovega hrbta, preden ga je slišal. Obrnil se je in pozdravil.

»Pozdravljen Simon,« je odvrnil Davis. »Opa-zovati niste mogli?«

»Ne, poveljnik, sonce se ni pokazalo.«

»Bojim se, da ga ne bomo tako kmalu videli.«

Simon je rekel samo besedico:

»Megla.«

Da, je pritrdil Davis majaje z glavo. Iznova je začel korakati, bolj odljuden in polarni ptič bolj kot kdaj. Vendar je za hip postal in vprašal Simona:

»Ste bili dolgo na »Mount Everestu?«

»Trinajst mesecev.«

»Dobro parnik je. Tega je... tega je štirinajst let, kar sem mu poveljeval. Dober, trden trup. Vozi še vedno svojih sedem vozlov?«

Oba sta istočasno mislila, da je zabavno govoriti o »Mount Everestu« brzini, ko sta imela pod seboj najhitrejšo potniško ladjo sveta, in se nasmejnili. Davis se je nanovo oddaljil.

Prišla je noč, mrzla in vlažna. Nobena zvezda se ni prikazala na nebu. Ob devetnajsti ga je prišel nadomeščati Herwick. Iz ljubeznivosti.

»V častniški sobi vas pričakujejo, pojdite,« mu je dejal prvi poročnik.

»Kdo neki?«

»Strojniki so.«

Simon je okleval, ne vedoč, naj bi se taktnil ponudne desnice, pa jo je prijel in stisnil

»Lahko noč, Herwick.«

Ko je Simon stopil v častniško sobo, mu je strežnik snel z ramen težki plašč, pripravil mu prostor na koncu mize in postregel z obedom, ki ga je bil hranil na toplem. V sobi so bili pijoč čaj ali zvrhane čaše vhlajaja, še Haynes, Gerard, vodja radiotelegrafične pošte in dva mehanika, ki ju je omenil Herwick. Ti so šli med dvema službenima rokoma, da si ogledajo brod in se ustavili v častniški sobi, želeč spoznati častnike poveljstva. Spoznati so jih nameravali, pa so se naglo prepričali, da so si že izdavnica znani.

»Haynes, kako dolgo ste že pri Družbi?«

»Prvega januarja je minilo osemnajst let.«

»Vkrcaji ste se najprej na »Uranijo?«

»Da.«